

Proletari din toate țările, uniți-vă!

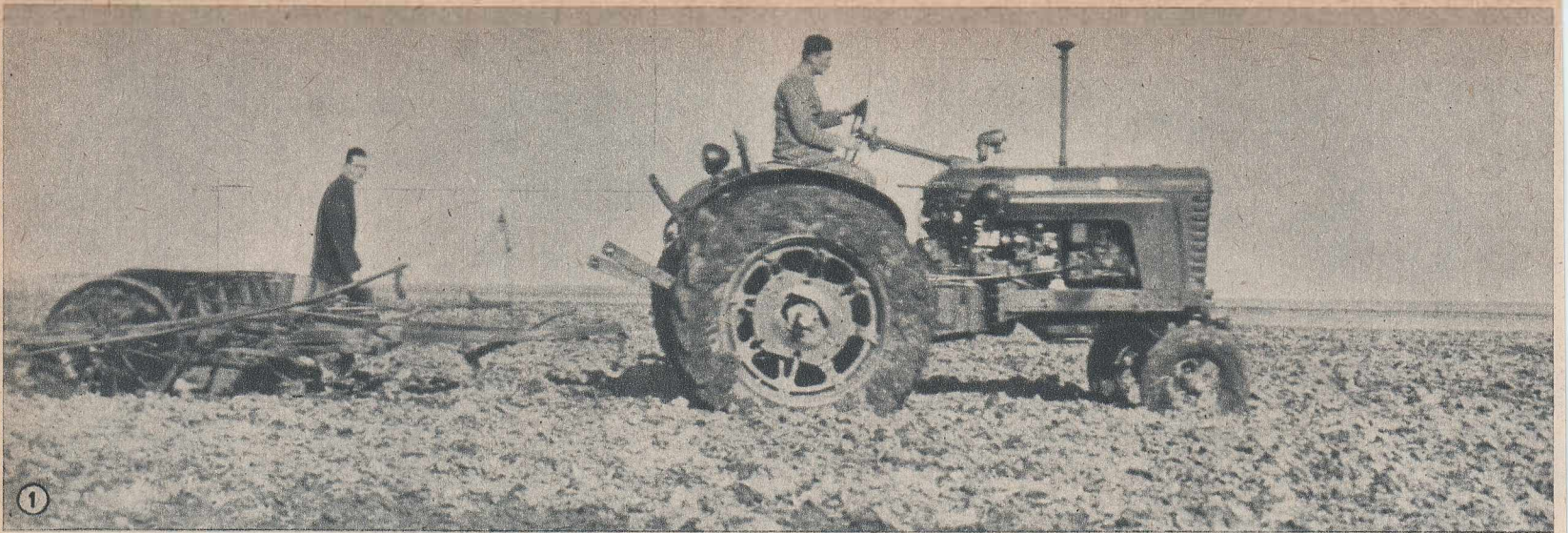
FLACARA

Nr. 15 (359) — 14 aprilie 1962

Scurtă consfătuire privitoare la bunul mers al muncilor de primăvară la gospodăria agricolă colectivă din Țibucani (reg. Bacău). Președintele gospodăriei, Eroul Muncii Socialiste Gheorghe Maftel, studiază împreună cu inginerul agronom Gh. Ginju și brigadierul Constantin Ambrozie, măsurile ce trebuie luate pentru grăbierea arăturilor de primăvară și a însămînțărilor.

Fotografie de Dumitru PRETOR

Fotocronica
FLACARII

**CU TOATE FORȚELE
LA ARAT ȘI SEMĂNAT**

Pe ogoarele patriei se desfășoară din plin campania agricolă de primăvară. Mecanizatorii din S.M.T., colectivității, lucrătorii din gospodăriile agricole de stat depun eforturi susținute pentru ca — în ciuda capriciilor climatice ale acestei primăveri — să termine la timp și în bune condițiuni lucrările de arat și semănat.

ÎN FOTOGRAFIILE NOASTRE:

① Brigada nr. 2 (brigadă frunțasă aparținând de S.M.T. Cenei) condusă de Alexandru Covaci lucrează pe ogoarele G.A.C. din Bobda, regiunea Banat.

② Și la G.A.C. din Tîrgușorul Vechi, regiunea Ploiești, lucrările de arat și semănat se desfășoară din plin.

③ Pe ogoarele G.A.C. Steaua roșie din Gurbănești, raionul Lehliu, sînt avansate lucrările de însămînțare la ovăz, mazăre, sfeclă de zahăr, floarea-soarelui etc.

PENTRU VIITOARELE RECOLTE ALE VIILOR

Colectivității din Crucea, raionul Hirșova, regiunea Dobrogea, execută lucrări de terasare pentru plantarea viței de vie pe dealurile neproductive din împrejurimi.

La G.A.C. „16 Februarie” din Jariștea, raionul Focșani, se execută în ritm susținut tăiatul viei.

INVITAȚI LA SESIUNEA EXTRAORDINARĂ A MARIÍ ADUNĂRI NAȚIONALE

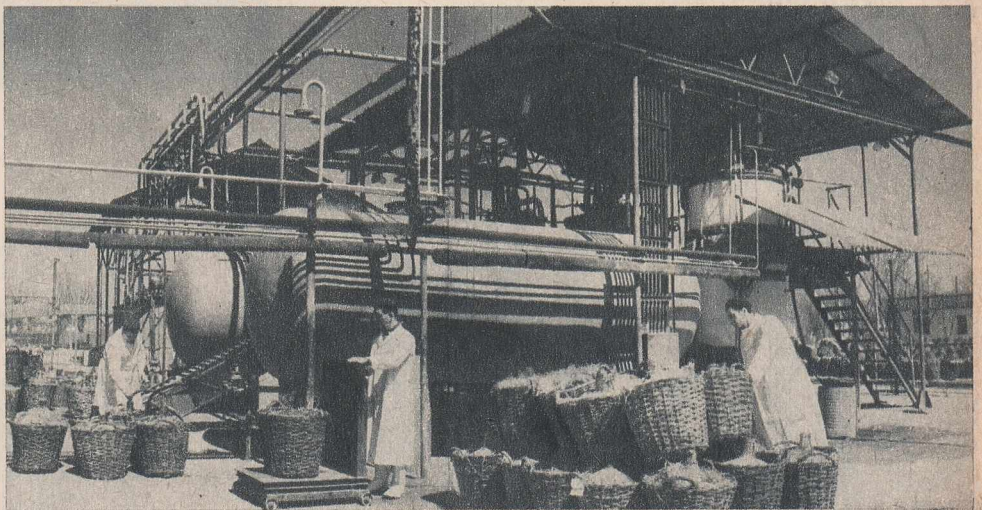
Jurcă Patrichi (al doilea din stînga), președintele G.A.C. Opațița, raionul Deta, regiunea Banat, face parte dintre invitații la sesiunea extraordinară a Marii Adunări Naționale care se va deschide la 27 aprilie 1962 la București (fotografia de sus).

Muncitorii, tehnicienii și inginerii uzinelor „Semănătoarea” din București sînt mîndri că un număr de 15 dintre tovarășii lor sînt invitați să la parte la lucrările sesiunii Marii Adunări Naționale. Lăcătușul Ion Cosma, unul dintre cei 15 invitați, își exprimă — în adunarea care a avut loc cu acest prilej — recunoștința pentru marea cinste ce i s-a făcut.

Înginerul agronom Magdalena Bereșchi, unul dintre mii de specialiști în agricultură care, înțelegînd adevăratul lor rost, a cerut să muncească într-o gospodărie agricolă colectivă. Iată-o la G.A.C. din Nojorid, raionul Oradea, în mijlocul tractoriștilor.

Între 7 și 14 aprilie s-a desfășurat la Timișoara cea de-a IX-a sesiune de comunicări științifice a cadrelor didactice ale Institutului politehnic din Timișoara. În afară de cadrele didactice timișorene la sesiune au prezentat comunicări și invitați din partea altor institute similare din țară, precum și de la Școala tehnică superioară din Magdeburg (R.D.G.). În fotografie: aspect din timpul lucrărilor în una din cele zece secțiuni ale sesiunii.

Începînd din această primăvară, uzinele „9 Mai” din București livrează produse insecticide emulsionabile pentru combaterea dăunătorilor din agricultură. În fotografia noastră, un aspect din secția de concentrate emulsionabile.

Noaptea orașul mare
relui combinat ră-
mine la fel de viu,
scăldat în lumină
fluorescentă.

ORAȘUL, DUNĂREA ȘI OAMENII

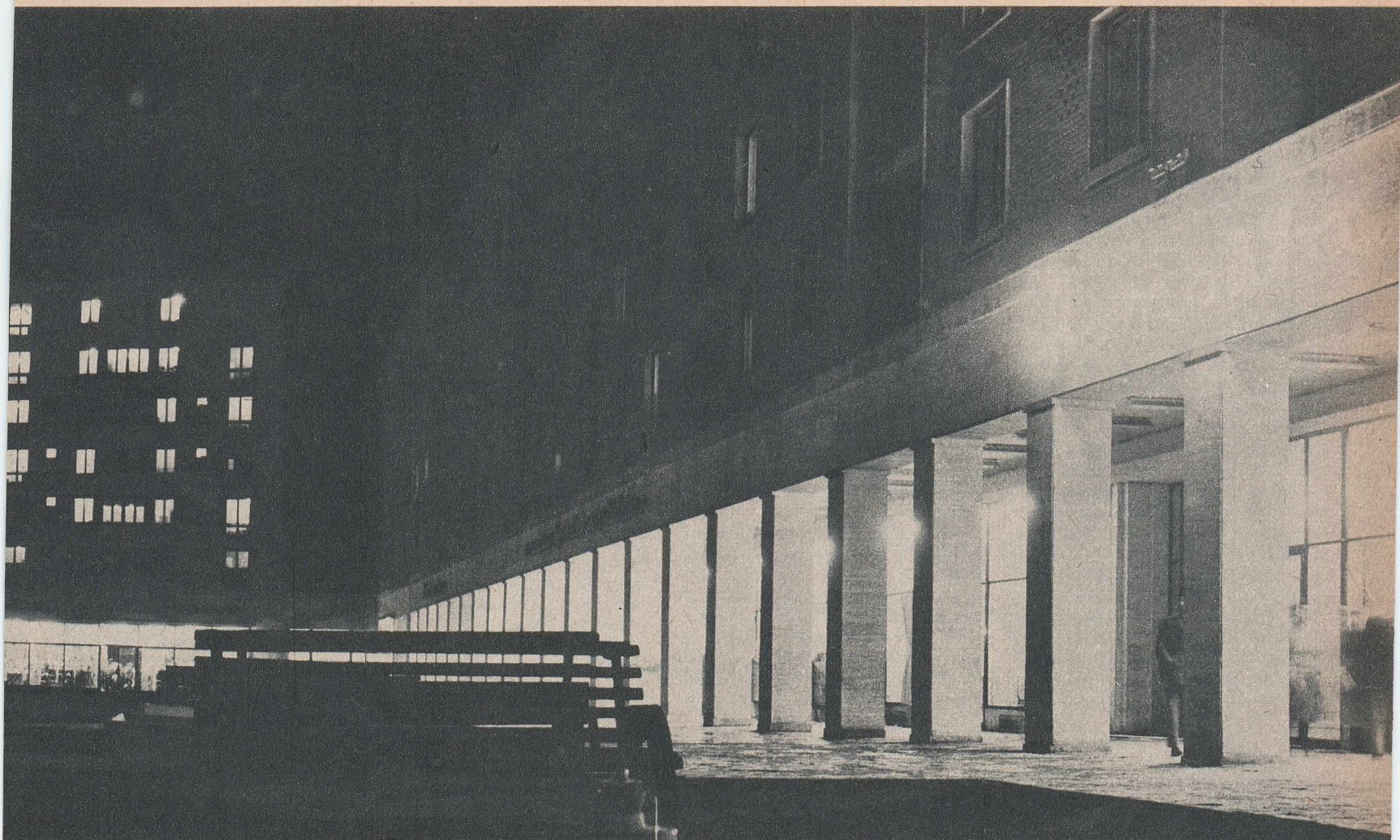
Nu mai știu câți ani îndărăt, când îmi câștigasem cu sudoarea frunții gradul de caporal de marină, un ofițer m-a întrebat într-o duminică de ce nu profit de biletul de voie să ies în oraș. Preferasem să stau între ierburile grase de la confluența Siretului cu Dunărea și să răsfoiesc, în lipsa altei cărți, „România pitorească” a lui Vlahuță. Nu puteam pricepe unde văzuse el în Galați similitudini venețiene! Eu la Veneția, e drept, n-am fost, dar pe atunci, la Galați, cartierul Bădălan stătea într-adevăr șase luni pe an cu trei sferturi din altitudinea lui scundă în apă, caselor nefericite putându-le bate broasca cu laba în geam, dacă aveau geamuri. M-am dus o dată pe acolo, și, ca marinar ce eram, nu m-am speriat de apă. Mă gindeam că poate-și va arunca cineva inelul de logodnă în valurile rareori de culoarea albastră cîntată în valsuri de Johann Strauss, pentru a fi de acord cu călătorii străini pe care-i citase autorul „României pitorești”. Dar nu și l-a aruncat nimeni, căci cred că în Bădălan lumea nu prea avea cu ce să-și cumpere inel.

Războiul a distrus în Galați mai mult de șase mii de locuințe și trei sferturi din ce a mai rămas avea o înfățișare jalnică.

Într-o zi mă aflam în vechiul castru roman de la Bar-

boși, în preajma satului unde azi ciobanii și vécarii gospodăriei de stat joacă la club biliard în timpul liber, iar altminteri s-au angajat să mulgă anul acesta 2.900 litri de lapte de la fiecare vacă. Pe atunci grădinarii de la Barboși încă nu primiseră la Erfurt cele două medalii de argint pentru excelențele lor roșii. Pe atunci regiunea nu era încă colectivizată, nu exista nici vestita gospodărie colectivă de la Pechea, nici alte gospodării colective. În timpul pe care-l evoc, belșugul și confortul erau nuanțe de curcubeu, pe care nimeni din mulțimea obișnuită nu pusese nici privirea, nici mâna.

Întorcându-ne atunci spre cartierul Țiglina, pe drum, câțiva dintre noi ne-am cumpărat de la o căruță niște harbuji (la Galați vreau să numesc lubenițele pe moldovenește), pe care i-am mîncat în devălmășie printre bulgări uscați de pămînt și ciulini (era o vară de secetă), fără să ne treacă prin minte că poate chiar în același loc apropiații noștri urmași aveau să-și urce harbulul cu liftul la etajul șapte sau zece, ca să-l taie cu grijă în bucătăria cochetă, păzindu-i faianța de stropi și simburi. Noi n-aveam atunci grija asta și, săturîndu-ne, repetam tragerile din castrul roman, nici cu arcul, nici cu pușca, ci de astă dată cu simburii lunecoși de lubeniță, cu care se poate ochi minunat lobul urechii dacă

știi să-i slobozi la timp dintre degetul arătător și cel gros.

Mai încoace de castrul roman așa de bine păstrat, lângă care bădica Traian întărise și portul flotei sale imperiale, mai demult grecii avuseseră un puternic antrepozit, și mă gândisem nu o dată la nepoții lui Ulise și la Ulise însuși când încercam să sar cu barca pragul Siretului, în Dunăre, fără să știu că, din peisajul anost iscălit de trecutul timp burghez pe zarea de carbune a Galaților, avea să răsară peste un deceniu și jumătate ansamblul de siluete multicolore ale blocurilor gălățene moderne. În orașul care până mai adineauri nu cunoscuse liftul, se făcea numai negoț; și hrubele întortocheate, care astăzi dau de lucru constructorilor noștri, mărturisesc avuțiile priticocite prin Dunăre de toți falsii sori apuși, de la proprietarii antrepozitului elinesc până la modestul cârciumar care-și botezase firma de pe linia tramvaiului, cu numele sonor „La pirjoala ideală”.

Descriindu-și Moldova pentru Academia din Berlin, Dimitrie Cantemir zicea că „merită să fie însemnat târgul Galați, desigur nu așa de remarcabil prin frumusețea construcției și prin mărime, însă târgul de negoț cel mai vestit pe toată Dunărea”. Obirșia numelui Galaților este incertă, dar se știe bine de câte ori orașul a încetat de a mai fi. Distrugerile și arderile repetate (faza cea mai grea fiind al doilea război mon-

dial) aproape că ne fac să uităm de surețul de la 23 septembrie 1445 de scutire de vamă a carelor mînăstirești ce aduceau pește de la Galați, sau de faptul că la 1786, în șantierul portului se construiau fregate.

Cînd m-am dus ultima dată la Galați, în februarie anul acesta, orașul era nins. A doua zi zăpada crescuse mult pe drumuri și autoturismul cu care înotam prin nămeți spre Barboși mi-a dat puțința să mă opresc din cînd în cînd pentru a privi, între un brînci și altul dat din spate mașinii ca s-o scoatem din impasul zăpezii, la peisajul Galaților noi care creșteau pe orizont din gardul aș zice de nuiele al orașului vechi, de chițimii și cocioabe. Scuturîndu-mi zăpada de pe haine mi-am adus aminte de presimțirea interesantă a lui Costache Negruzzi care scria în 1861 aceste lucruri despre Galați: „Aprovisionat de toate cele trebuitoare prin două mari vehicule, Siretul și Prutul, care îi aduc produsele și lemnul de construcții, în curînd s-ar face unul din cele mai frumoase orașe și nu ar avea nimic de rîvnit Bucureștilor și Iașilor”.

O plimbare, seara, pe bulevardul Republicii din Galați îți amintește azi de oricare din cele mai frumoase cartiere noi bucureștene. Dar Costache Negruzzi era un naiv. El socotea că Galații ar fi putut propăși devenind capitală a țării. Capitala a rămas, contrar propunerii lui, tot la

București, și tot n-a propășit cît a ținut regimul burghezomoșieresc. Galații, nici atît.

Dar plecînd cu vaporul pe Dunăre spre Brăila, unde cîndva arapul buzat din baladă își încărcă cele nouă galioane, beat de vinul și de frumusețea Kirei Kiralina, am văzut embrionul viitorului apropiat, de pe acum imaginabil lesne, și mi-am adus aminte de ceea ce-mi spusese în ajun unul din constructorii celor două orașe dunărene:

— Orașul trebuie să se vadă de pe Dunăre. Este important pentru un oraș și de unde îl privești!

Nu sînt mulți ani de cînd privisem din Galați peisajul istic, spre Măcin, din grădina publică, așezat alături de niște lăutari țigani pe un parapet de ciment. Ei făcuseră un popas, după sau înainte de suspinele diblei. Mai era cineva acolo, așteptîndu-și pesemne o iubită, căci priveliștea nu-l interesa. Numai țiganii și cu mine număram treptele cromatice ale distanței. Nu pot afirma că, lăsîndu-și viorile pe parapet, ei revedeau în Dunărea apele Gangelui obirșiei lor. Poate că nu cunoșteau nici Mahabharata... Dar la o vorbă a cuiva dintre noi, privitorii fermecați, cel care-și aștepta probabil iubită zise cu nostalgie, însă și cu oarecare regret: „Nu mai pot Galații să se facă oraș mare. Dumneata știi (nu știu, mi se pare că politețea lui mijlocie era mai degrabă im-

personală) ce de hrube au făcut negustorii aici? Cum să clădești blocuri pe ele?”

Acum, în februarie, unul din constructorii gălățeni, inginerul Coșoveiu, mi-a spus că acele galerii subpămîntene, uneori late de cite doi metri și înalte de aproape doi, foste ascunzători ale averilor jefuite de la oamenii trudei, se umplu cu pămînt stabilizat cu ciment, nemaiconstituînd o problemă! Dacă și-ar fi adus aminte de probabila lor obirșie, vioristii ar fi zis pe scripcă proverbul indian: cine nu știe să danseze, zice că podeaua e strîmbă! — răspunzînd cu o clipă înainte scepticului îndrăgostit care, sînt convins, își așteaptă acum iubita (aceea sau alta) ori pe strada 6 Martie, aproape de Teatrul de Stat, lângă frumosul bloc cu plăci de albastru ceresc, unde am zărit un balaur lung, care era de fapt șirul unor conducte, fie în centrul viorii de clădiri masive, sub prospețimea literelor luminoase ale firmelor noi.

Am citit recent în relatarea unei consfătuiri gălățene despre exigențele manifestate cu spirit critic ferm de cei care populează azi noul oraș. În cutare blocuri spălătoriile sînt insuficient de bine calculate, altundeva blocul n-are loc special de parcare a motocicletelor... Este firesc. Mîine, poimîine, vom avea nevoie de stații suprapuse pe blocuri, pentru taxiurile-elicoptere. Cri-

tica aceasta exigentă dovedește pur și simplu gustul și nivelul superior de trai al omului nostru nou, el însuși constructor, care dărimă prin munca și viața sa noțiunea, azi din ce în ce mai desuetă, de trai provincial, în orașul unde erau hrube și unde ascensorul era literatură exotică.

Ca în oricare loc din țară și aici se pot cita sute de nume vrednice de memoria timpului: sînt muncitorii pasionați de întinerirea orașelor noastre. Iată o secundă din viața tînărului Vințea Ion, șeful unei brigăzi de zidari, a cărui mîină îndemnatică armonizează prefabricatele de beton ale unui bloc. Sau secunda de zîmbet revărsat de la ochii tăioși la bărbia puternică pe fața excavatoristului Aurel Berteau. Sau cine nu știe la Galați numele dulgherului transilvan Mate Tamas, îndrăgostit de orașul pe care-l clădește împreună cu alții, desfrunțat al întrecerii socialiste!

Mă gîndesc și la recordurile betoniștilor de la Țiglina din brigada lui Mocanu Alecu. Și mă gîndesc la atîția alții, dăruindu-și energia în fiecare secundă înnoirii neîncetate a acestui oraș.

Țiglina, Țiglina, unde am mîncat harbul între ciulini și bulgări... Cartierul va avea peste 5.800 apartamente!

În 1975 la Galați vor fi două sute de mii de locuitori.

Orașul are azi patru teatre, cartiere cu desăvîrșire noi, bulevarde nevisate, fabrici. Puterea i se va însuti prin energia viitorului combinat siderurgic. Țiglina...

Am rămas pe puntea vaporului, bătută de vînt amestecat cu soare. Zbaturile mișcau apa lin. N-aveam valsuri și apa dunăreană era galbenă după topirea zăpezii. Plecasem pe ultima rămășiță de teren, dinspre port, pe care se făceau abia pregătiri de construcție, din fastuosul bulevard cen-

tral. De pe punte am revăzut peisajul frumos care creștea înaintînd spre mal. Cerul se făcuse foarte albastru, cerul epocii lui Gagarin. Orașul venea spre port. Aș fi adus aici fotografia lui Costache Negruzzi, să i-l arăt. Visul lui fusese nesăbuit: vremea lui era inerție. Dar i-aș fi explicat că fără a fi capitală, Galații vor deveni în curînd un mare oraș modern. Noi construim socialismul și viitorul îl facem așa cum vrem, pe temeiul planurilor.

Și cînd am intrat în portul Brăilei, luciul culorilor noi răzbătu pînă în mal. Din centru, orașul întindea spre vechile case două brațe ușor concave, alcătuite din clădirile noi dispuse pe linii arcuite, ca pentru a le strînge pe cele vechi ca pe niște mape de dosare și a le arunca în dulapul arhivei.

Iar Dunărea mi s-a părut că triumfa.

Victor KERNBACH
Fotografii de Tr. PROSAN

Noul cartier al orașului văzut de la înălțimea blocului-turn. În depărtare se vede Dunărea.

H. Rohan: „UȘI DESCHISE”

Povestirile cuprinse în cartea „Uși deschise” de H. Rohan se inspiră direct din actualitate; eroii povestirilor, ca și cadrul citadin în care se desfășoară numeroase dintre acțiunile acestora, poartă semnul distinctiv al realității zilelor noastre. Desigur, observația nu se referă numai la imaginile de ansamblu, la portretele oamenilor, ci și la problematica pe care o dezbate aceste povestiri. Fie că se ocupă de personalitatea înaintată a oamenilor muncii, a constructorilor, ca în „Omul care a oprit ploaia” și „A plins un băiat”, fie că întâlnește un caracter uman exemplar într-unul din satele Olteniei („Totul e să-ți placă omul”), H. Rohan reușește să ne rețină interesul prin nervul epic al narării.

Ideea centrală a celor mai multe dintre povestirile volumului constă în faptul că, în zilele noastre, ni se dezvăluie mereu trăsături inedite în profilul moral al constructorului socialismului. În acest sens, sînt semnificative schițele „A plins un băiat” și „Vraja dimineții”, al căror erou e muncitorul metalurgist Lostopan. Prozatorul relevă personalitatea interesantă a unui om care realizează în viața de toate zilele „miracolul” muncii inspirate asemenea unei opere de artă. Desigur că în ambele cazuri și poate mai ales în „A plins un băiat”, un anumit ton demonstrativ și pericolul alunecării spre liresc nu au fost complet înlăturate de scriitor.

Semnificația „Ușilor deschise” constă în aceea că, în condițiile socialismului, oamenii au în fața lor deschise toate posibilitățile de afirmare. Pentru comunicarea acestui mesaj, s-ar fi cerut uneori o mai mare atenție în ce privește folosirea faptelor menite a ni-l sugera mai puternic. Găsim, din acest punct de vedere, deficitar finalul nuvelei «Unul care va ajunge „cineva”», în care perspectiva finală, a redresării eroului central, nu este suficient explicată. De asemenea, ne mărturisim rezervele și în cazul altor povestiri cum ar fi „Ce iubește un bărbat”, „Destin de cline” sau „Un frumos profil grec...” în care intențiile prozatorului nu se realizează pe deplin din cauza neadîncirii situațiilor definitorii pentru caracterul eroilor.

Apropierea și cunoașterea vieții, realizată prin intermediul reportajului, dă roade bogate în activitatea prozatorului H. Rohan și cele mai bune pagini din creația sa le explicăm prin această legătură directă, fertilă, cu pulsul viu, înviorător al vieții noastre de azi.

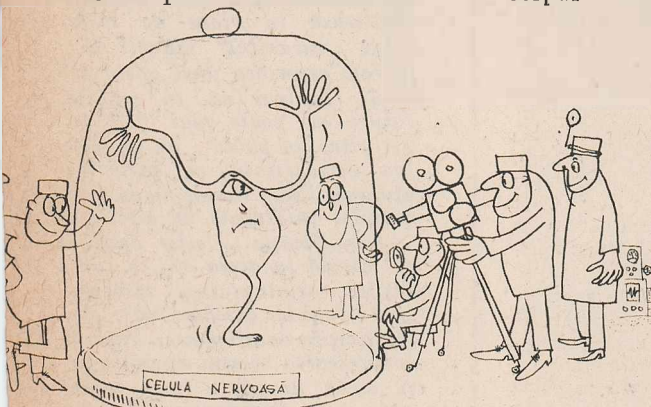
Miron DRAGU

celula nervoasă își dezvăluie tainele

Creierul uman este cea mai perfecționată și mai complexă „construcție” cunoscută. Întregul sistem mondial de comunicații telefonice pare o jucărie în comparație cu un singur creier omenesc, în care există peste 10 miliarde de celule sau unități funcționale numite neuroni și un număr infinit de fibre ramificate care leagă între ele celulele nervoase.

Considerând, de exemplu, că numai un milion de celule nervoase din creier se leagă între ele două câte două, numărul căilor de comunicație posibile ajunge la o cifră impresionantă: 1 urmat de

2.783.000 de zerouri. La ce calcul am ajunge dacă am lua în considerație miliarde de celule?...

Un sistem de telecomunicații „sul-generis”

În ce privește randamentul creierului uman, el este mult superior celei mai perfecționate mașini electronice. Pentru întreținerea celor 10 miliarde de neuroni el consumă cel mult 100 wați — adică de un milion de ori mai puțin decât „creierul electronic” pe care l-ar construi eventual omul din consumatorii de energie cei mai economici: semiconductorii.

Randamentul excepțional și perfecțiunea activității creierului provine, desigur, nu numai din „arhitectonica” lui complicată. Organizarea specială a fiecărei celule nervoase în parte este un factor tot atât de important pentru realizarea uluitoarelor performanțe ale creierului. De aceea descifrarea secretelor intime ale acestor celule constituie o pro-

blemă importantă a științei contemporane, cu implicații nu numai în fiziologie și medicină, dar și în electronică și cibernetică.

Ce este de fapt o celulă nervoasă? Celula-neuron nu reprezintă decât „piesa” elementară a sistemului nervos, alcătuită dintr-un corp și două feluri de prelungiri — dendritele și axonul. Corpul celulelor nervoase se află în substanța cenușie din creier sau din măduva spinării, în timp ce substanța albă a creierului, a măduvei spinării și a nervilor se compune din „pachete” de fibre nervoase.

Corpul celulelor nervoase are forme foarte variate — stelate, rotunde, piramidale, fuziforme etc. — și îndeplinește o dublă funcțiune. Corpul fiecărei celule reprezintă un dispozitiv de recepție a semnalelor nervoase sosite de la celula vecină. În același timp, fiecare celulă este și un emițător al

impulsurilor nervoase. Fibrele nervoase — dendritele și axonul — reprezintă canalul de transmisiune. În sfârșit, ramificațiile periferice ale acestor fibre constituie dispozitivele de ieșire a transmisiunii.

„Televizorul” creierului

Celula nervoasă are o viață intensă. Ea se transformă continuu pentru a se hrăni și pentru a îndeplini sarcinile care îi revin.

Neuronul nu se află niciodată în stare de repaus total, nici chiar când omul doarme. Activitatea aceasta permanentă produce o eliberare de energie sub forma unor curenți electrice, așa-numiții biocurenți cerebrali, care

pot fi captați cu ajutorul unui mic aparat electronic — electroencefalograf. Denumirea e lungă și complicată, examenul este însă foarte simplu.

Pacientul este așezat confortabil și i se aplică pe cap niște electrozi legați prin fire de un aparat de înregistrare. O dată aparatul pus în funcțiune, „creioanele”, care corespund fiecărui electrod, înscriu un grafic pe o bandă de hîrtie.

Fiecare celulă a creierului este sediul unor fenomene electrice care se transmit prin cutia craniană firelor conductoare prevăzute cu creioane de înscriere grafică. Pe encefalogramă se obțin astfel, unele deasupra altora, înregistrările undelor captate din diferite regiuni ale creierului. Medicul studiază apoi acest lung rulu de hîrtie, compară „liniile” și determină ce este normal și ce nu este normal. El poate trage concluzii precise în ce privește boala și localizarea ei în cazurile de epilepsie, tumori sau alte afecțiuni.

O instalație a unui electroencefalograf, construit în U.R.S.S., este prevăzută cu un ecran. Înregistrarea se efectuează concomitent pe hîrtie și pe un ecran, astfel încît chirurgul poate urmări imaginea activității bioelectrice în timp ce operează pe creier.

Un alt aparat sovietic, electroencefaloscopul, este un fel de televizor al creierului. Dacă encefalograma obișnuită cuprinde un traseu de șase sau opt rînduri — imagine a activității electrice din tot atâtea puncte ale creierului — electroencefaloscopul poate înregistra activitatea cerebrală din o sută de puncte diferite. În prezent se lucrează la un encefaloscop cu 400 de canale care, deci, înregistrează simultan biocurenții cerebrali din 400 de puncte diferite ale creierului.

În interiorul celulei nervoase...

Electroencefalograma a constituit o revoluție în studiul creie-

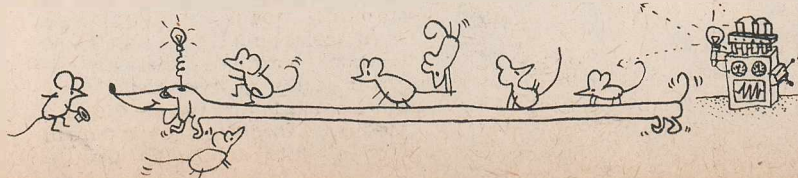
rului normal, ca și al celui bolnav. Datorită acestei metode se pot diagnostica boli grave ca epilepsia, luîndu-se din vreme măsurile necesare. În acest domeniu savantul român acad. A. Kreindler a adus o importantă contribuție.

Totodată encefalografii și encefaloscopul au permis studiarea manifestărilor electrice în mecanismul reflexelor condiționate, puse în evidență de marele fiziolog I. P. Pavlov.

Electroencefalografia nu permite totuși decât înregistrarea activității electrice dintr-o masă mare de substanță cerebrală. Este deci o metodă globală, nediferențiată; activitatea propriu-zisă a celulei nervoase scapă acestei tehnici.

În ultimul timp, noi aparate electronice au deschis, pentru prima oară, „poarta” celulelor, dînd posibilitate cercetătorilor să pătrundă în intimitatea lor. O tehnică mai perfecționată — electrocorticografia — se bazează pe folosirea unor electrozi — al căror diametru nu depășește un milimetru — aplicați direct pe scoarța cerebrală. Electrozii, construiți din pipete foarte fine, sînt legați printr-un fir electric de aparatul de înregistrare.

La recentul Congres internațional de neurofiziologie și neurologie de la Roma, electrocorticografia, alături de tehnica și mai nouă a microelectrozilor, a fost apreciată ca o tehnică de cer-

• Creierul omenesc = 10 miliarde de celule • Cum putem afla ce se petrece în creier? • Activitatea electrică a celulelor nervoase • De la electroencefalografie la electrocorticografie • Bolile psihice — o „pană de curent” nervos?

etare care deschide largi perspective în studierea amănunțită a funcțiunilor creierului.

Într-adevăr, tehnica microelectrozilor a început să-și arate de acum roadele. Interesante sînt pildă lucrările binecunoscutului fiziolog sovietic academiianul P. K. Anohin, care studiază de peste 25 de ani biocurenții creierului și legăturile lor cu efectele condiționate. Microelectrozii folosiți de savantul sovietic sînt ace foarte fine, de ordinul niimilor de milimetru, care pot străbate ușor peretele celulei nervoase.

După ce stabilește celulele care îl interesează, experimentatorul introduce microelectrozii, plasându-i drept la „țintă”, cu exactitate de o miime de milimetru. Microelectrozii captează apoi impulsurile nervoase ale celulei — serii de descărcări electrice care se succed uneori cu o frecvență dină la o mie pe secundă. Cu ajutorul acestor „semnale” se realizează, de fapt, multiplele legături dintre celulele nervoase. Amplificate de milioane de ori de aparate electronice, semnalele sînt urmărite pe un ecran special,

apoi înregistrate și fotografiate.

În ultimii ani tehnica microelectrozilor a fost mult perfecționată. În prezent se pot introduce într-o singură celulă mai mulți microelectrozi. Unul din aceștia excită celula cu ajutorul unui curent electric, în timp ce ceilalți urmăresc reacția celulei.

Cum acționează unele medicamente asupra celulei nervoase?

Pătrunderea în neuron a arătat că adesea îmbolnăvirea unui număr mic de celule nervoase poate influența întreaga comportare a individului. Se știa mai de mult că setea este produsă de excitarea unor zone mici de pe creier, extrem de sensibile la lipsa apei din organism. Numai cele câteva celule din acest „centru” sînt deci suficiente pentru a transmite senzația de sete tuturor celor peste 10 miliarde de celule cerebrale.

Tot astfel există uneori un număr foarte mic de celule a căror îmbolnăvire duce la manifestări de epilepsie. Electrofizologii au construit electrozi minusculi care pot acționa cu succes în asemenea

cazuri. După stabilirea „focarului” epileptogen, bolnavului i se face o trepanație craniană. Electrozi alcătuiți din grafit și argint, asigurînd o bună conductibilitate a biocurenților, indică neurochirurgului celulele „vinovate”. Acesta trece apoi fie la scoaterea, fie la electrocoagularea lor.

Datorită tehnicii micro și macroelectrozilor s-au putut cerceta efectele unor medicamente asupra celulei nervoase. Lucrările efectuate în laboratorul acad. P. K. Anohin au arătat că prin caracterul ei chimice o substanță medicamentoasă ca aminazina, de pildă, se „înrușește” cu acele celule nervoase care elaborează și întrețin reflexele nervoase de apărare. Doze oricît de mari de aminazină nu influențează cîtusi de puțin activitatea celorlalte grupe de celule ale creierului. În timpul cît este „îmbibată” cu aminazină, celula nervoasă nu mai emite impulsuri nervoase. Dar microelectrodul deplasat doar cu cîtiva microni — grosimea unui fir de păr — spre celulele vecine, nu constată nici un efect asupra lor.

Se pot „citi” gîndurile?

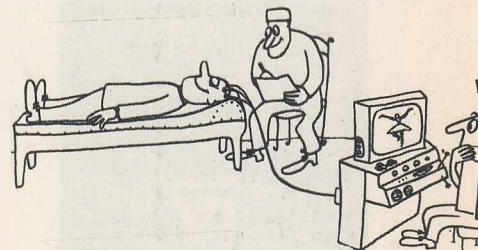
Înregistrarea activității electrice a creierului poate folosi la culegerea unor informații privind complicatele fenomene psihice. Astfel se poate studia fenomenul „atenției”, de pildă, înregistrîndu-se răspunsurile creierului la diferiți excitanți externi (lumină, sunet etc.) și analizînd variațiile acestor răspunsuri.

O serie de cercetări de acest fel efectuate de școala romînească de electrofizologie de la Institutul de neurologie „I. P. Pavlov” au arătat că reacțiile creierului la diverși excitanți ai simțurilor (văz, auz etc.) depind de starea excitabilității sistemului nervos.

Un colectiv de la acest institut a demonstrat, în acest sens, că „răspunsurile electrice” ale creierului la excitanți veniți pe calea organelor de simț sînt mai ample cînd animalul trece de la starea de somn la cea de veghe. La fel, activitatea electrică este mai mare cînd omul depune o activitate nervoasă susținută, de exemplu în cazul unui efort necesitat de un calcul matematic. Această amplificare a undelor electrice corespunde și unei percepții senzoriale mai intense, deși excitanții fizici externi sînt de egală intensitate. De exemplu, producînd o lumină puternică în fața unei persoane care depune un efort psihic (calcul, gîndire etc.) aceasta vede lumina mult mai puternică decît atunci cînd creierul se află în stare de repaus.

În același mod, prin studiul activității electrice a creierului, s-au putut studia și mecanismele memoriei, unele procese ale gîndirii, modul de formare a unor deprinderi și alte fenomene psihice.

Desigur, prin metodele electrofiziologice nu se pot deocamdată „citi” gîndurile, dar acest lucru,

în anumite limite, va fi poate realizabil în viitor.

Dirijarea comportamentului

Utilizarea în experiențe pe animale a microelectrozilor și a electrozilor aplicați direct pe scoarța cerebrală a dus la rezultate spectaculoase. Datorită unei tehnici perfecționate, animalele cărora li se introduc electrozi în masa creierului nu sînt de loc deranjate în activitatea lor. S-a constatat însă că electrozii legați de un aparat generator de curent electric pot dirija — într-o anumită măsură — comportarea „spontană” a animalelor sau chiar produce unele stări fiziologice.

Electrozii plasați în zonele respective ale creierului au creat senzația de sete la un animal care a băut suficient sau au „potolit” foamea unui animal flămînd. La animale leneșe s-a reușit stimularea activității, iar la cele nervoase și agitate s-a produs o stare de calm sau de somn. Fantezia cercetătorilor este nesecată în aceste experiențe extraordinare. Pisica poate fi făcută să se joace cu șoarecele, cîinele să fie tandru cu pisica ș.a.m.d.

Activarea localizată a unor zone de celule din creier prin electrozi poate produce animalelor o stare atît de plăcută, încît unele din ele învață singure să și-o declanșeze, apăsînd pe butonul de contact.

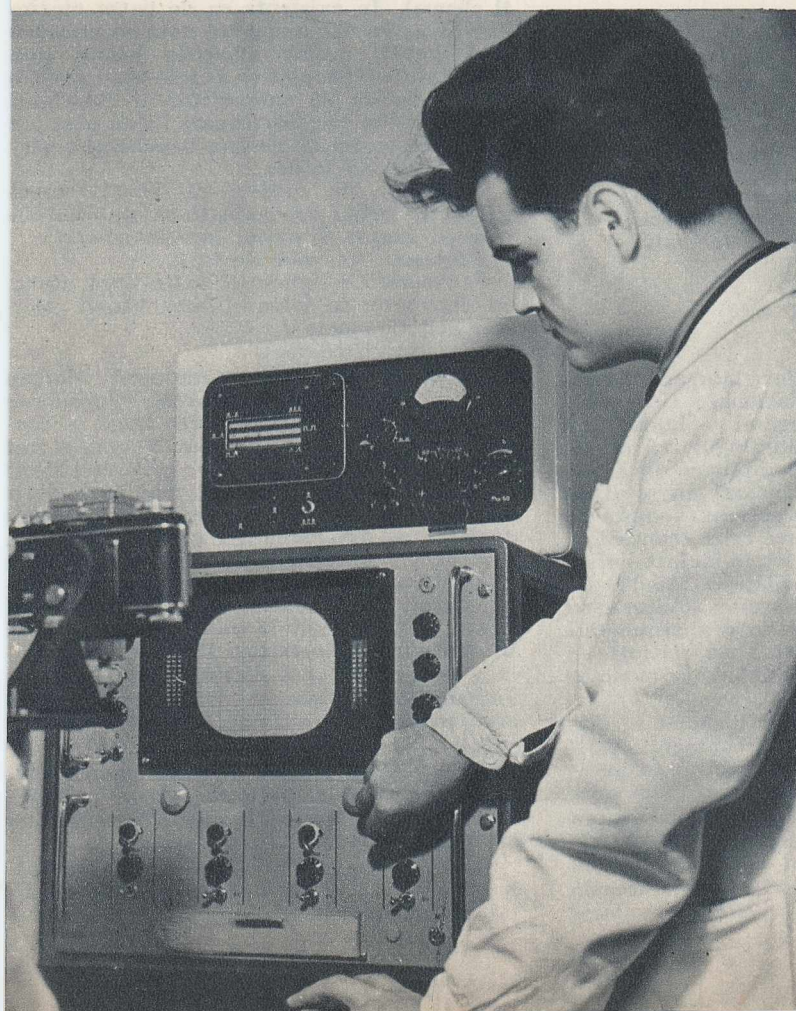
Aplicarea electrozilor pe scoarța cerebrală este nedureroasă, deoarece, oricît ar părea de paradoxal, creierul „nu doare”, nici cînd e înțepat și nici chiar cînd e tăiat.

Folosită deocamdată doar ca o metodă de diagnostic și investigații, electrocorticografia și tehnica microelectrozilor sînt în viitor chemate să rezolve numeroase probleme spinoase ale bolilor neuropsihice, pornind de la cele mai mici unități funcționale ale sistemului nervos: celulele nervoase.

R. IRIMESCU

Desene de LILIANA ROȘIANU

La Institutul de neurologie „I. P. Pavlov” al Academiei R. P. Romîne se studiază cu ajutorul acestei instalații (oscillograful catodic) răspunsurile electrice ale creierului la diverși excitanți ai organelor de simț. Datele de electrofizologie obținute pe această cale contribuie la înțelegerea mecanismelor psihice.

Las Vegas. Ruletă în bazinul ștrandului. Stăpînii saelor cu dolari nu știu ce să mai inventeze ca să-și omoare spleenul.

INIMA-PORTOFEL

de Nicolae MINEI

Radiografia d-lui Mod-de-viață-american se apropie de sfîrșit. Sub ecranul nostru fluorescent a trecut acum acea parte a organismului său — jumătatea stîngă a toracelui — care, la orice individ normal constituit, adăpostește inima... Atențiune! Nu mișcați, vă rog! Gata... Nu ne mai rămîne decît să dezvoltăm clișeul. Cîteva minute în baia de reactivi și...

Dar ce-i asta? Nu cumva s-a produs o greșeală? Unde este umbra în formă de pară a cordului? Ce înseamnă acest contur dreptunghiular? Parcă... Da, da, parcă ar fi... Să punem și sietoscopul ca să verificăm. Într-adevăr, nu se aude nici o bătaie de inimă. În schimb, se distinge foarte limpede un foșnet. Un foșnet asemenea celui pe care îl fac bancnotele sau foile unui carnet de cecuri. Nu mai încape nici o îndoială: în loc de inimă pacientul nostru are un portofel.

Să-l examinăm.

„Acolo unde rapacitatea se găsește într-o concentrație de 100 la sută...”

(Sinclair Lewis)

Strada nu are nici cinci sute de metri. E îngustă și zgomotoasă, iar clădirile care o mărginesc sînt atît de înalte, încît lumina soarelui pătrunde puțină și timidă, ca într-o tranșee adîncă. În 1653, cînd New Yorkul se numea Nieuw Amsterdam, olandezul Peter Stuyvesant, întemeietorul orașului, a înălțat aci un zid împotriva pieilor roșii. Astăzi, la peste 300 de ani distanță, cînd nu numai pieile roșii, ci și olandezii au pierit fără urme din aceste locuri, strada mai poartă încă numele zidului: *Wall Street* (Strada Zidului).

Pentru a o desemna în mod metaforic, Walter Lippmann folosește o imagine împrumutată tot din anatomia umană: plexul solar al sistemului capitalist american. Aci se găsesc sediile principale ale celor mai mari

bănci din Statele Unite: Morgan, Chase National City, First National, Guaranty. Aci este și Stock-Exchange-ul — bursa New Yorkului — unde, într-un singur an, se încheie afaceri în valoare de aproape două miliarde de dolari și se negociază un total de peste 700 de milioane de acțiuni. Înainte de 1929, cînd a izbucnit marea criză economică, pentru a putea ocupa un loc în incinta bursei newyorkeze, trebuia să plătești 625.000 de dolari. Astăzi, după cumplita lovitură pe care a dat-o criza „plexului solar al sistemului capitalist american”, prețul s-a ieftinit de peste douăsprezece ori, ajungînd la modesta cifră de 49.500 de dolari.

Elliott V. Bell, redactor financiar al ziarului „New York Times”, a consacrat Wall Street-ului un studiu care a apărut în antologia „Am văzut cele întimplate”. Din relatările lui, aflăm cîteva date interesante asupra uneia dintre cele mai proeminente figuri ale finanței americane, John Pierpont Morgan Junior, care își avea și el sediul pe această stradă. „Un partener al lui Morgan — spune

Bell — avea mai multă putere decît de exemplu secretarul adjunct al Departamentului de Stat... Cît despre Morgan însuși, el se găse în contact permanent cu guvernul din Washington, căruia îi dădea directive în privința măsurilor pe care le considera necesare. Atunci cînd i se părea potrivit, Morgan făcea aceasta cu multă brutalitate”.

John Pierpont Morgan a trăit peste optzeci de ani (ceea ce, în treacăt fie spus, nu l-impiedicat să-și păstreze supranumele de „Junior” — cel tînăr — pentru a putea fi deosebit de tatăl său, pe care tot John Pierpont îl chema). În existența sa de patru cincim de veac, el a dat o singură dată socoteală în mod public despre afacerile băncii sale. Aceasta s-a întimplat cu ocazia unei anchete întreprinse de un subcomitet al Senatului. Iată două din întrebările care i s-au pus, precum și răspunsurile pe care bancherul a găsit de cuviință să le dea.

Întrebare: Nu credeți că băncile partiale ar trebui determinate să publice de clarății asupra situației lor financiare?

Răspuns: Nu vād de ce!

Întrebare: Ce siguranță poate avea atunci un depunător în solvabilitatea băncii „Morgan and Company”?

Răspuns: Crediința!

Nu, nu e o greșeală de traducere. Morgan a spus *crediință*, nu *încredere*. Oprindu-se asupra acestui răspuns, Bell trage o concluzie logică: „John Pierpont Morgan a fost mai mult decît un ministru, mai mult decît un președinte de republică, mai mult decît un rege. În varianta americană a limbii engleze, pe Dumnezeu l-a chemat Morgan”.

Imperiul terestru al domnului-dumnezeu Morgan cuprindea un total de 89 de corporații, dintre care 15 bănci, 10 companii de căi ferate, 7 organizații de transport, 38 de mari întreprinderi industriale, 13 mari întreprinderi comerciale și 6 societăți de asigurare. Într-un singur deceniu, impozitele pe care ar fi trebuit să le plătească Morgan se ridicau la aproape 50 de milioane de dolari. Ar fi trebuit să le plătească... Dar unde e perceptorul care îndrăznește să-l taxeze pe Dumnezeu? Așa că Morgan a plătit de o mie de ori mai puțin: 48.000 de dolari.

Dintre ipoteticele atribute ale divinității, lui Morgan i-a lipsit una singură: imortalitatea. Dar atunci cînd a răposat întru domnul

elălalt!), a lăsat pe lumea asta doi fii: Henry și Junius. Ei și-au împărțit frățeste moșia bancherească a tatăcilor lor, pe care administrează urmînd cu consecvență principiile părintești. Nu de mult Henry Morgan, reședintele Consiliului de administrație al băncii de investiții „Morgan, Stanley and Company”, și-a exprimat, în cadrul unui interviu acordat revistei „Business Week”, unctul său de vedere în problema dezarmării: „În atmosfera lipsită de tensiune pe care ar crea-o dezarmarea, lumea afacerilor ar avea numai de pierdut”.

Pentru lumea afacerilor, pe care o reprezintă Henry Morgan, s-ar putea ca pacea să fie o afacere proastă. Lumea însă, lumea mare se numără tot cu miliardele, dar nu de dolari, ci de oameni, nu ar avea decît de cîștigat de pe urma dezarmării. Aceasta este însă o problemă care pe Henry Morgan și pe vecinii săi de pe Wall Street nu îi interesează.

„Marea industrie este mare nu atît prin producția, cît prin profiturile sale”

(Jack London)

Portofelul care servește drept ersatz de inimă d-lui Mod-de-viață-american nu se limitează numai la Wall Street și băncile sale. O statistică alcătuită de senatorul O'Mahoney a stabilit o ierarhie a averilor marilor monopoluri americane. În fruntea listei se găsește „Metropolitan Life Insurance Company”, cu un activ care depășește 6 miliarde de dolari. Pentru a ne da seama de ceea ce reprezintă această sumă, trebuie să

avem în vedere că numai șase din cele cincizeci de state care alcătuiesc S.U.A., dispun de un activ mai mare decît „Metropolitan”. În teorie, aceasta este o inofensivă societate de asigurări *pe viață*. În realitate, s-ar putea spune că „Metropolitan” este cel mai mare trust capitalist de asigurări *pe moarte*, deoarece el finanțează concernul industrial „General Dynamics” care se ocupă cu producția bombelor atomice și cu hidrogen. Numai în 1961, „General Dynamics” și finanțatorul său, „Metropolitan Life Insurance Company”, au cîștigat de pe urma acestui business 789.000.000. de dolari.

Din aceeași mănoasă afacere își culege principalele profituri și familia Du Pont de Nemours. Numele Du Pont este cunoscut publicului larg prin ciorapii de nylon pe care îi confecționează. Dacă ar exploda însă fie uzina producătoare de bombe atomice de la Harford (statul Washington), fie cea producătoare de bombe cu hidrogen din statul Carolina de sud — ambele construite tot de Du Pont — ar rămîne foarte puține picioare în

S.U.A. care să mai încălze ciorapii purtînd această marcă.

Despre fabrica de moarte de la Harford știm cu precizie numai că a costat 350 de milioane de dolari. Asupra beneficiilor pe care le-a adus ea familiei Du Pont, se păstrează cel mai strict secret. Revista „New Republic” apreciază, după niște calcule pe care ea însăși le socotește foarte rezervate, că în numai șapte ani profiturile au fost de un miliard și jumătate de dolari. Cît de departe sînt vremurile cînd stră-stră-străbunicul Eleuthère Irénée Du Pont, proaspăt imigrant din Franța, realiza un cîștig anual de 1.500 de dolari! Cu ce se ocupa venerabila rădăcină a acestui „măreț” arbore genealogic? Cu fabricarea mai întîi a prafului de pușcă, iar apoi a dinamitei. După cum spune Gerald W. Johnson, biograful oficial al familiei: „Explozibilele se schimbă, dar în fruntea lor rămîne mereu un Du Pont”.

Influența duponică asupra politicii americane se exercită nu numai mijlocit, prin intermediul dolarilor și al bombelor atomice și cu hidrogen, ci în modul cel mai direct cu putință, prin participarea membrilor familiei la conducerea treburilor statului. Cu o senină imparțialitate, Pierre Du Pont finanțează partidul republican, în vreme ce Lammot Du Pont oferă subsidii partidului democrat. Asta înseamnă că oricare din cele două partide cîștigă alegerile, la putere se va găsi întotdeauna cel de al treilea partid — al familiei Du Pont.

Ar fi o greșeală să ne imaginăm că numai ceea ce poartă numele Du Pont aparține familiei Du Pont. Încă din 1921, urmașii lui Eleuthère Irénée au achiziționat zece milioane de acțiuni ale trustului „General Motors”,

Marea masă a poporului american e preocupată de cu totul altceva decît de cazinouri. Fiecare al 18-lea locuitor al S.U.A. face parte din marea armată a șomerilor totali sau parțiali. Înșuși președintele Kennedy a fost nevoit să recunoască în recenta scrisoare adresată unui comitet al Camerei Reprezentanților că „cele două recesiuni economice (astfel sînt numite crizele economice în S.U.A.) din ultimii cinci ani, întrerupte numai printr-o redresare incompletă și de scurtă durată, au dat naștere unor probleme serioase legate de șomajul de mari proporții și durată, precum și calamităților economice în sute de centre populate în rîndurile tuturor păturilor populației țării”. În aceeași scrisoare se arată că de 12 luni sau chiar de mai multă vreme, 106 centre populate sînt considerate regiuni cu un șomaj considerabil.

În fotografie, unul din milioanele de americani a căror singură grijă e cu ce-și poate asigura traiul de azi pe mîine.

pe care le păstrează pînă în ziua de astăzi. Pierre Du Pont este director al altor șase companii. Marele monopol al cauciucului, „United States Rubber”, este controlat tot de Du Pont, ca și „Union Carbide”, ca și „American Viscose”, ca și „Eastman Kodak”, ca și multe, multe altele.

Unul din partenerii preferați ai familiei Du Pont este cunoscutul trust de chimicale vest-german „I. G. Farbenindustrie”. Amicalele relații de afaceri dintre cele două gigante monopoluri nu au fost întrerupte nici măcar în timpul războiului. Ceea ce a determinat ziarul „The Worker” să pună la un moment dat întrebarea: „Care a fost coeficientul american în gazele care au ucis pe deținuții din lagărele de concentrare hitleriste?”

Inima-portofel a d-lui Mod-de-viață-american conține compartimente atît de numeroase, încît inventarierea lor e greu de făcut. Ar trebui să vorbim despre celelalte dinastii ale dolarului, despre dinastiile care se numesc Ford, Rockefeller, Mellon, Guggenheim — celebre în lumea întreagă — sau despre

recunoscutul magnat al petrolului care se numește Haralson L. Hunt și care are un venit net săptămînal de peste un milion de dolari. Dar nici timpul, nici spațiul nu ne mai îngăduie să zăbovim în acest sector.

„Monstruosul alambic care distilează suferința umană pentru a extrage din ea profituri”

(Theodore Dreiser)

Miliardele care umflă portofelul examinat pînă acum nu pică din seninul cerului. Ele sînt rezultatul unei crîncene exploatare a oamenilor muncii în general și a proletariatului în special, al unei exploatare care a căpătat proporții fără precedent în istoria capitalismului mondial.

Pentru a camufla ferocitatea crescîndă a exploatareii, ideologiei modului de viață american o învâluie în perdeaua de fum a noilor teorii cu privire la „democratizarea capitalului”, la caracterul său „popular”, la egalizarea veniturilor dintre patroni și muncitori... Însăpăimîntată de combativitatea din ce în ce mai mare a clasei muncitoare, burghezia americană se străduie să elimine din limbajul ei brutalitatea de pe vremea cînd Taylor îl numea pe muncitor „o simplă gorilă dresată”. Astăzi se promovează „relații umane” între capitaliști și proletari.

Henry Ford al II-lea declara în această privință: „Dacă vom putea rezolva problema relațiilor umane în producția industrială, atunci eu consider că în decursul următorilor zece ani vom putea obține, în domeniul reducerii cheltuielilor de producție, un succes identic cu cel dobîndit în ultimul sfert de veac prin dezvoltarea mecanismului producției de masă”.

Institutul american pentru organizarea producției preconizează: „În viitor, productivitatea muncii poate fi sporită simțitor numai cu condiția îmbunătățirii relațiilor cu muncitorii”.

Cum arată această „îmbunătățire” pe radiografia noastră? În numeroase întreprinderi, un sistem premial diferențiat promovează concurența dintre muncitori și urmărește împiedicarea formulării de revendicări comune. Se acordă „premiile de loialitate” celor care se abțin de la greve sau de la participarea la mișcarea sindicală.

Corporația „Western Electric” aplică un alt sistem, cel al „spovedaniilor”: o adevărată armată de preoți și psihologi, pentru a căror întreținere se cheltuiesc 250.000 de dolari pe an, au sarcina de a asculta „mărturisirile” muncitorilor nemulțumiți, de a-i calma în măsura posibilului și de a recomanda concedierea „celor cărora confesiunea nu le este suficientă”.

Indiferent de mijloacele utilizate, scopul rămîne același: intensificarea exploatareii. Cu o cinică sinceritate, revista britanică „The Economist” comentează astfel problema „îmbunătățirii relațiilor umane”: „Omul este ca și măgarul care are nevoie fie de un morcov în față, fie de un băț în spate, pentru a-l determina să fie activ. Astăzi este la modă argumentul că morcovul este mai important... Dar este poate mai realist să presupunem că bățul este mai eficient decît morcovul”.

N-ar fi și mai realist dacă am presupune că omul nu este un măgar și că — așa cum a dovedit-o istoria — nici bețele, nici morcovii nu-l pot determina la infinit să fie activ în folosul exploatareii săi?

În ciuda aroganței pe care o afișează, în ciuda diversiunilor pe care le încercă, în ciuda portofelului său hipertrofic, d-lui Mod-de-viață-american, îi este frică. El se știe bolnav și boala lui nu o pot tămădui nici osanalele zgomotoase ale apologeților săi, nici luxul privilegiaților lui, nici tentativele de a-și ascunde esența exploatareii.

Referindu-se la încercările unor reprezentanți ai burgheziei de a înmormînta dezonoratul, compromisul, odiosul cuvînt „capitalism”, tovarășul N. S. Hrușciiov arată că „popoarele țărilor capitaliste vor trage o concluzie proprie, mai justă, și vor înmormînta nu cuvîntul „capitalism”, ci orînduirea capitalistă, putredă pînă în măduva oaselor, cu toate viciile ei”.

„Nu știu cine pictează imagini pe ecranele memoriilor noastre, dar, fără îndoială, tablourile acestea sînt opere de artă”.

Rabindranath Tagore

...Uneori însă știm. La Giulvăz, în Banat, mi s-a întimplat următorul lucru: abia am ajuns acolo, abia am cunoscut cîțiva oameni, abia-abia am început să cunosc cîte ceva din preocupările concrete ale colectivităților și am avut senzația că mă aflu între vechi prieteni și că tot ce-mi povesteau sînt vechi amintiri care ne leagă și pe care eu nu le ascult, ci le povestesc. Ecranele memoriei începuseră să și înregistreze...

Așa că uneori știm cine pictează imaginile acestora: oamenii și faptele lor.

Despre tinerețe

La Giulvăz l-am cunoscut pe Eftimie Jebelean. E secretar de partid al colectivei, e brigadier și n-are încă 30 de ani (dar are, în schimb, doi gemeni de toată frumusețea: Ion și Liviu). L-am cunoscut la căminul cultural. Sala de spectacole, o sală mare, luminoasă, cu o scenă foarte frumoasă, era ticsită de lume. Brigada științifică venită de la Timișoara, compusă din cadre universitare, avea de răspuns unor întrebări. Cele puse de Eftimie Jebelean se refereau la: 1) Originea omului pe pămînt. Combateră prejudecăților religioase prin documentare științifică; 2) Stadiul cercetărilor științifice în menținerea și dezvoltarea embrionului în condiții de laborator. După epuizarea răspunsurilor, Eftimie Jebelean a fost solicitat să spună dacă e mulțumit sau nu.

Era mulțumit. Dar mai avea și alte întrebări...

Apoi, cu trenul de ora 17 brigada științifică a plecat la Timișoara. În fața căminului, Alexandru Cătău, om de peste 60 de ani, l-a luat în primire pe Jebelean:

— Măi Eftimie, nu te sature niciodată! „De ce” și „cum”, „cum” și „de ce”!

— Ce să-i faci, așa-i tinerețea, moșule: însetată!

Vă întreb: e pictor Eftimie? E! Imaginea pe care a pictat-o în după-amiaza aceea, la căminul cultural, e elocventă; e imaginea noului țaran însetat de cunoștințe care a terminat de mult cu ignoranța. Așa stînd lucrurile, veți înțelege sentimentul lui Alexandru Cătău cînd spune:

— Voi o să aveți o bătrînețe tînără — așa cum am eu — dar eu am avut o tinerețe bătrînă — așa cum n-ați avut voi. Ehe! De cîte nu-i capabilă tinerețea voastră — și a noastră! Are și de unde, îi dă mîna!

Mezin e numai unul..

În adevăr, de cîte nu-i capabilă! Povestea lui Nicolae Mezin, alt „pictor” din Giulvăz, vorbește de la sine.

Ne plimbam pe cîmpul înzăpezit. Mezin a izbit cu cizma în zăpadă, răscolind-o:

— Pămîntul nu-i de lemn; dacă știi să-l strunești, faci cu el ce vrei. Dacă nu, deși nemișcat, pune el stăpînire pe tine...

Mezin are aproape 30 de ani (vă rugăm să socotiți — e neapărat necesar — cît avea în 1950). E un tînăr chipșeu. Zîmbetul lui molipsitor, e greu de descris.

Tinerețea

Ouăle vîndute cooperativei aduc venituri importante colectivităților. Ana Ionescu, Lazăr Stoenov și Lia Mezin le sortează cu grijă, de parcă ar umbla cu... ouă.

La cursurile agrotehnice pe care le predă Inginerul agronom Constanța Mezin, totdeauna vine lume multă. Mai ales Nicolae Mezin, președintele colectivei și... soțul Inginerului.

Nicolae Mezin, președintele G.A.C., e mereu pe teren; iată-l acum la răsadnițe, în compania colectivităților Gheorghe Pavel.

ei gospodării mai vechi

Linia vieții lui, deși ascendentă, are câteva puncte de cotitură. Tatăl lui Nicolae a murit în 1933, zdrobit de copitele cailor, la coarnele plugului. În casă, tată a rămas mama. Viața grea a țăranelui sărac n-a dezarmat-o. L-a ținut pe băiat în școală. La 14 ani — după ce și-a isprăvit cele 7 clase elementare — a trecut să lucreze pământul. În '47-'48 Mezin a argățit pe pământurile unui oarecare Ștefan Vulpe până când îndrumările partidului și activitatea în organizația de U.T.M. i-au deslușit sensuri de viață pe care nu le cunoștea.

Era prin 1950...

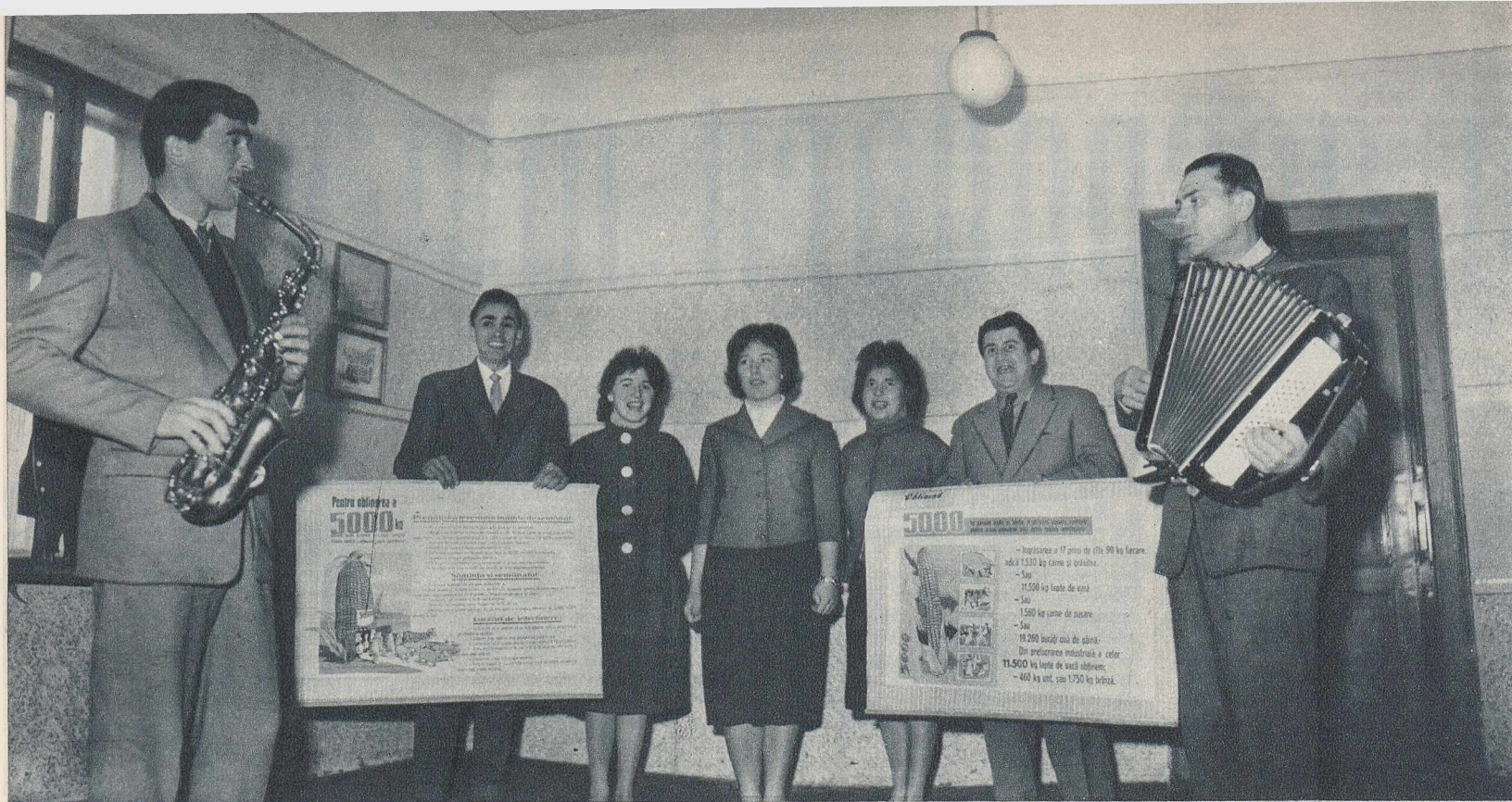
Satul se frământa mai de mult. În regiune apăruseră primele gospodării și întovărășiri. Succesele lor i-au făcut pe 15 oameni din Giulvăz, în mare parte tineri, să depună cereri pentru constituirea unei întovărășiri agricole. În fruntea lor era Nicolae Mezin. Puțin mai târziu, după ce vizitează — la sfatul unui activist de partid — noile gospodării de la Peciul Nou și Rudna, cei 15 formează un comitet de inițiativă pentru constituirea unei gospodării colective în satul lor; comitetul de inițiativă îl alege pe Nicolae Me-

zin președinte. Pentru o bucată de vreme, Mezin pleacă, trimis de organizația de tineret, la o școală. În acest timp, în sat se continuă munca. Oamenii ascultă cuvântul partidului și în '52, 47 de familii își exprimă în scris dorința de a constitui o gospodărie colectivă. Erau puțini. Cum fiecare în parte, răzlețiți, însămințase de cu toamnă grful, Nicolae — întors de la școală — le-a propus să însămințeze în comun culturile de primăvară, adică porumbul, floarea-soarelui, sfecla de zahăr, ovăzul și să vadă ce vor culege. Toamna au cules ca niciodată; drept

care, celor 47 de familii li s-au mai adăugat 46... Și astfel gospodăria agricolă colectivă „Flamura roșie” a prins viață. Adunarea generală l-a ales atunci președinte pe Nicolae Mezin. De bucurie a plîns. Avea numai 19 ani... Mulți s-au întrebat atunci: președinte la 19 ani? Oare nu greșim? Pentru că, să recunoaștem, actul a fost cam temerar. Cei din Giulvăz însă n-au greșit.

Deși o gospodărie mică, „Flamura roșie” și-a dobândit personalitate și s-a dezvoltat într-un ritm constant. După șase ani de la constituire, în sat s-a încheiat

Și brigada, tînăra brigadă a căminului cultural, militează pentru 5.000 kg porumb-boabe la hectar.

colectivizarea. La înființare, cei din Giulvăz obțineau o producție medie de 750 kg grâu și 1.075 kg porumb la ha, iar azi obțin în medie — deși pămînturile lor sînt slabe — la grâu 1.806 kg și la porumb 2.716 kg la ha; atunci, veniturile (din producția agricolă) abia treceau de 23.000 lei, iar azi sînt de peste 2.000.000 lei!

Valoarea fondului de bază a crescut de la 150.000 lei în 1952, la aproape 2.000.000 lei astăzi. Toate acestea le-am extras de pe niște grafice. Cînd mi le-a arătat la sediul gospodăriei, unde ocupă aproape un perete, Nicolae Mezin mi-a zis:

— Sînt amintirile noastre la... tinerete!

Mezin îmi vorbește despre alte realizări la care tinerii și-au adus contribuția: 16 construcții (saivane cu o capacitate de cîte 100 oi, tabără de vară pentru 500 capete tineret bovin, remize pentru păsări, grajduri de vaci, grajd pentru cai de muncă, maternități pentru 100 scroafe, îngrășătorie pentru 500 porci, o magazie pentru cereale, ateliere). Și toate cu cărămidă făcută de colectivități, cu munca patriotică a tineretului și cu sprijinul Sfatului.

Tîlcul unor înclinații statistice

Saveta Lupu e îngrijitoare de vaci. Cunoașteți-o și dv.: privire senină, halat alb, alură de medic. Am fost prevenit că Saveta sau Veta, cum i se spune, are înclinații, să le numesc de ordin statistic — deși nu e contabil sau socotitor, ci mulgătoare de vaci.

— Cîte vite ați avut la constituire?

— Păi... puține. Azi avem 276, din care 184 vaci și juninci, 4 tauri, 19 tineret de 1 pînă la 2 ani și 69 tineret pînă la un an. — Dar ovine?

— La început am avut 15. Azi avem 1.299, din care 860 oi-mame, 25 berbeci, 259 mioare și 155 tineret.

Aveam de gînd să mă dau bătut în fața unei asemenea avalanșe de date. Privind pe geam am văzut cum vîntul, care sufla puternic, vînzolea cea de-a treia zăpadă — și ultima! — din martie!

— Spune, te rog, pe-aici, pe la voi, primăvara e frumoasă?

— Sigur că da! Iar în 1965 vom avea 2.758 oi! Doriți și încărcătura la 100 de ha?

Apoi mi-a vorbit de sectorul zootehnic „în general”. Sectorul acesta mergea destul de slab. Animalele, nu cele care erau, pentru că erau puține, ci cele care trebuiau să fie, aveau nevoie de adăposturi. Studiindu-se posibilitățile locale s-a conchis că 80 la sută din necesar poate fi făcut cu forțe proprii. Colectivității au lucrat aproape 1.000.000 de cărămizi, iar acolo unde a putut fi înlocuit lemnul pentru acoperiș sau țigla (la saivanele de oi, la maternitățile de porci, la remizele taberelor de vară) s-a folosit stuful din bălțile dimprejur. Nu construcții impozante și costisitoare, ci construcții economicoase, bune, rentabile — a hotărît consiliul de conducere; iar votul adunării generale a fost unanim. Apoi, lucrătorii din zootehnie, în marea lor majoritate tineri, au început a fi — și sînt an de an — școlarizați în cadrul cursurilor zootehnice de masă. Iar munca (acum condusă de un inginer zootehnist, Milan Nenadov) a fost organizată ținîndu-se seama de anumite stări de fapte specifice locului.

— Dar despre cei care muncesc la porcine nu scrieți nimic?

— Ba da!

— Atunci să vă vorbesc eu despre Petru Langraff de la maternitate (l-am și cunoscut:

aceeași privire senină, același halat, aceeași atitudine doctorală), despre preocupările lui: alimentația rațională la scroafele gestante sau la purcei, modul în care trebuie alimentați pentru ca vitaminele să-și facă efectul, repartizarea purceilor la mame în mod uniform, alimentarea suplimentară a purceilor mai debili și altele și altele.

— În zootehnie au cerut să muncească cei mai buni tineri din agricultură, membri de partid, candidați de partid și ute-miști. Dar... știți...

— Nu știu... Aștept să-mi dai dumneata cifrele!

— Vai, cu plăcere! În '52 am avut 22 de porcine. Azi avem 436, din care 80 scroafe, 5 vieri, 39 porci la îngrășat și 312 purcei. Și... în '65 vom avea păsări, păsări multe — costă puțin cînd le crești și-ți produc mult; o să avem 6.000! Și-o să avem și 50 de familii de albine... Și acum să te întreb și eu ceva: ce înțelege prin întărire economico-organizatorică?

Neașteptînd răspunsul, Saveta a conchis: tot ce ți-am povestit eu!

Vă întreb: e și Saveta Lupu pictor? E!

Operativitatea tineretului

Mezin a participat la Consfătuirea țăranilor colectivități de la București. Întors acasă, a stat îndelung de vorbă cu secretarul de partid: cum a fost, ce a fost, ce-ar avea ei de făcut. Apoi s-a discutat îndelung în consiliu și apoi adunarea generală a adoptat un plan de măsuri care, încetul cu încetul, a și început să prindă viață.

Planul urmărește mărirea producției prin introducerea și cultivarea soiurilor de înaltă productivitate (anul acesta, pe o suprafață de 200 ha — din 280! — se vor obține, la porumb,

5.000 kg boabe la ha!). S-au și pregătit 500 tone de îngrășăminte organice pe care le vor împrăstia pe teren după recoltarea grîului. Tot în spiritul celor discutate la consfătuire, s-a propus mărirea suprafețelor arabile prin valorificarea unor terenuri neproductive; s-au și excavat 7.700 mc de pămînt! Iar însămințările din urgența întii au fost terminate.

În aceste zile, pe tarlalele colectivei din Giulvăz însămințările sînt în toi. Ca și-n celelalte campanii, și de data aceasta, tinerii se găesc în primele rînduri ale bătăliei.

Cînd tineretea e operativă...

★

Un lucru care te izbește de cum intri în Giulvăz e curățenia, prospețimea și ordinea. Casele parcă-s noi toate. Trebuie să te interesezi și numai dacă ți se spune afli care-i nouă și care-i

Oile colectivel și clobanul lor: Constantin Cenușă.

rișan, Elena Hoța sînt numai cîțiva dintre ei.

Să fim sinceri: de la Giulvăz ne-am fi putut întoarce cu un amplu interviu cu tineretea. Tineretea o întilnești aici la tot pasul. În acareturile noi, albe, mari, ale colectivei; în casele colectivistilor; în traiul lor, în concepțiile lor, în tot ce-i privește. Și nici nu poate fi altfel, acolo unde președintele colectivei e tînăr, consiliul de conducere e format din tineri, acolo unde președintele sfatului e tînăr, iar în comitetul executiv tinerii constituie aproape unanimitatea, acolo unde secretarul de partid e tînăr, acolo unde, în ultimul timp, opt utemiști încercați au fost primiți în rîndurile partidului. Și, în fine, acolo unde moșii ca Alexandru Cătău — și nu numai moșii, ci și cei mai puțin moși — sînt și ei tineri! De cîte nu-i capabilă tineretea!

...Așadar, uneori știm cine pictează imagini pe ecranele memoriei noastre.

Bazii DUNĂREANU
Fotografiile autorului

veche. Străzile sînt îngrijite (pe strada principală s-au plantat 420 puiți de castani), s-au reparat aproape 4 km drumuri și s-a pus la punct restanța de 2.000 metri liniari de trotuare. În plus, s-a amenajat un cămin cultural dotat după toate cerințele, s-au construit un magazin universal și un bufet, iar școala, vechea și neîncăpătoare școală a fost făcută ca nouă și mărită. Firește, toate acestea au fost făcute de sfatul popular, firește, întîmpinîndu-se o serie de greutăți — mai mari sau mai mici. Dar toate acestea au fost realizate prin resurse proprii, fără împrumuturi, fără cheltuieli spectaculoase, fără surle și trîmbițe. Toate acestea își au izvorul în succesele gospodăriei colective, în întărirea ei economico-organizatorică de la an la an. Și, bineînțeles, la toate acestea și-a adus contribuția tineretul. Toader Sima, Petrică Mezin, Alexandru Jebelean, Nicolae Ci-

Gelozie! (Mărul discordiei dintre Ion și Liviu — puilul de căprioară sălbatică — se numește Doli).

Și aici, la staționar, întilnim tineri: doctorițele Edita Poenaru și Stela Lie (prima a fost de curînd primită în rîndurile partidului).

GHANA NOUĂ

-țara vechilor ashanti

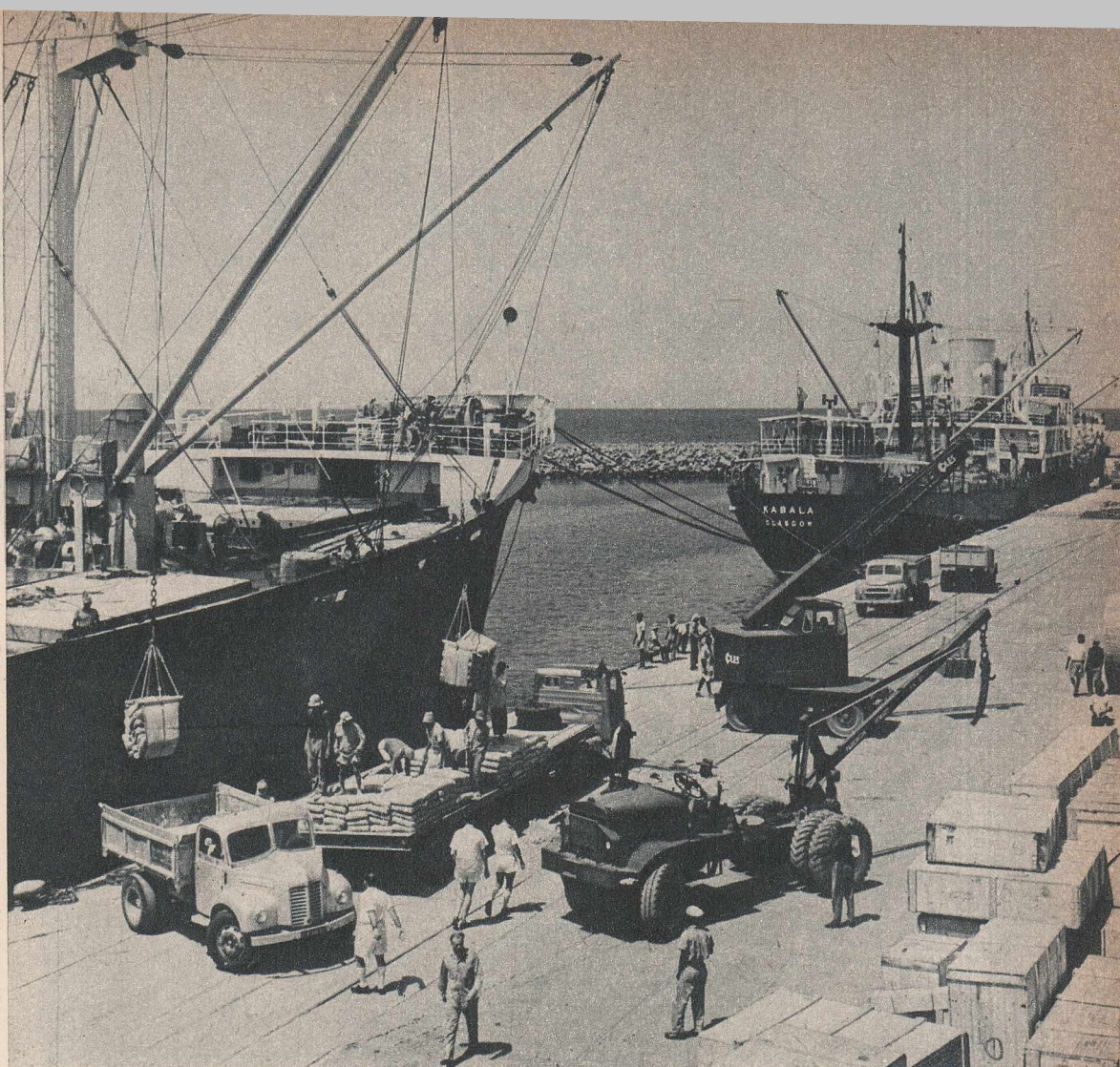
UN
POPOR
CU
RĂDĂCINI
ADÎNCI
ÎN
ISTORIA
STRĂVECHE
A
AFRICII

Un țărm cu nisip de aur, un fragment de ocean albastru, cocotieri falnici, miădiindu-și buchetul de frunze în briza molcomă, iar în prim plan exotice fructe de ananas și un trup sculptural de femeie schițând mișcările unui dans: „VIZITAȚI GHANA, ȚARA LUMINII ȘI VOIOȘIEII” E un afiș de turism. Poporul, mîndru de țara lui, invită oaspeții din lumea întreagă să cunoască acest pămînt multimilenar, știtut pînă nu de mult doar de conchistadorii mărilor, de aventurieri, de colonialiștii în goană după bogății.

Dar pe nici un prospect de turism nu figurează indicația unor urme de civilizație străveche, așa cum au fost descoperite în R.A.U., Sudan, Etiopia etc.

În cele cinci secole de stăpînire colonialistă s-a șters orișice urmă din străvechea civilizație ce se înjghebase pe aceste bogate teritorii, populate de oameni harnici și ageri la minte.

Demult, foarte demult, geografii arabi dăduseră numele Ghana unui teritoriu vast, cuprins între fluviile Senegal și Niger. Cu mult înainte ca Anglia să fi existat ca națiune, marele imperiu al Ghanei se întindea de la Tumbuktu la Bamako și pînă la Atlantic.

Cronicarii arabi au consemnat faptul că la universitățile și centrele culturale ale Ghanei veneau să studieze filozofia, matematica, medicina și științele juridice tineri din Egipt, Asia și chiar din Europa. Se pare că a existat și un schimb de profesori între universitățile din Santore (Ghana) și Cordova (Spania).

Săpături arheologice foarte recente au scos la iveală urme ale orașului Koumbi Saleh, probabil fosta capitală a imperiului Ghana. Din secolul al XI-lea acest mare imperiu începe să decadă datorită atacurilor continue ale maurilor din nord, sub a căror dominație a căzut în secolul al XIII-lea.

La sfîrșitul secolului al XIV-lea și la începutul secolului al XV-lea Portugalia își începe expedițiile pe mări și oceane. O dată cu cucerirea Ceutei (1415) de pe teritoriul african, portughezii au pornit la făruierea marelui lor imperiu colonial. În anii care au urmat, caravanele portugheze, ocolind coasta de nord-vest a Africii, și-au făcut apariția în dreptul actualului teritoriu al Ghanei. În decurs de cinci secole s-au perindat pe aici portughezi, olandezi, danezi etc., pînă cînd, după terminarea războiului de 30 de ani, Anglia începe să ridice pretenții la supremația mărilor și oceanelor și bineînțeles a pămînturilor întîlnite în cale. În 1667, olandezii sînt obligați să cedeze englezilor unele din teritoriile situate pe țărmul Ghanei de azi. După circa 200 de ani, în 1850, în plină politică anexionistă, Anglia trece în stăpînire sa Accra și Quelta, iar în 1874 și ultimele contoare ale Olandei.

Dar, în interior, bogății de basm stăteau neexploatate. În 1896 Anglia organizează prima din cele două expediții împotriva populației băștinașe ashante. Apoi pătrunde mai în interior, pînă la paralela 11, acaparînd

întregul teritoriu denumit Coasta de Aur — Ghana de astăzi.

Țara întreagă este presărată cu vestigiile dominației colonialiste: cetăți (3 portugheze, 17 engleze, 16 olandeze, 9 daneze) de-a lungul coastei, cazărmi, închisori, forturi, plus analfabetism, boli endemice, mizerie, înapoiere economică și culturală, datorite toate exploatării crunte și distrugătoare a țării.

500 KM DIN COASTELE AFRICII

Ghana este situată în golful Guineea, avînd o suprafață de 237.873 km². Cei 6.700.000 de locuitori ai țării sînt răspîndiți inegal. Cea mai mare densitate e întîlnită pe coasta Atlanticului, în jurul orașelor Accra (capitala), Sekondi, Takoradi, Cape Coast și în regiunea de nord-est.

Regiunea Ashanti, locuită de triburi cu același nume, în plină zonă forestieră, are o veche tradiție istorică. Locuitorii, conștienți de drepturile lor, s-au opus cu dirzenie cotropirii de către colonialiști. Semn al puterii și simbol al bogățiilor pămîntului, Scaunul de aur (smuls cerului — spune legenda) nu a putut fi răpit poporului; și astăzi el se află la Kumași (capitala regiunii Ashanti).

Numeroase alte triburi formează amalgamata populație a Ghanei — țara în care se vorbește un mare număr de limbi.

Ghana se află la nord de ecuator, iar meridianul Greenwich trece la 16 km de capitala țării — Accra.

Din avion, acest teritoriu de dimensiunile Angliei, arată o configurație variată. De la coasta Guineei septentrionale pornește, prins între fluviile Asini la vest și Volta la est, un țărm dantelat de 500 km, pe care sînt risipite porturile, destul de rudimentare, Axim, Accra, Ada. În ultimii ani s-a construit la Tema un port modern. În mijlocul țării întîlnești o mică mare, un lac — se pare de origine vulcanică.

Sistemul de transport și comunicații este foarte slab dezvoltat pentru o țară cu destule bogății. Rețeaua feroviară, doar circa 850

km, a fost construită numai pentru drumul boabelor de cacao. Din această cauză în ultimii ani s-a dat o deosebită importanță dezvoltării traficului aerian. Pe aeroportul Accra fac escală 6 linii internaționale.

Cu toate că de milenii lipseau căile de comunicații, locuitorii luau cunoștință de tot ce se întîmpla în țară pe calea tam-tamului. Ziua și noaptea călătorul care străbate jungla este însoțit, de departe, de sunetele tobei. Toba (tam-tamul) are o funcție precisă în societatea tribală: cheamă la sărbătoare, la război sau la adunare, anunță primejdia și transmite știri. Poate că este cea mai veche și mai precisă agenție de știri din lume! Pe această rețea veștile ajungeau mai repede chiar decît prin telefon, spre disperarea „înălților” funcționari coloniali, care pînă izbuteau să transmită un ordin, acesta era cunoscut — la sute de km — prin „cablul” de tobe din sate. Multe planuri ale guvernatorului englez au fost dejucate datorită micului trunchi de arbore scobit, la capătul căruia se află o piele de animal sau o ureche de elefant bine întinsă!...

SĂRAC ÎN ȚARĂ BOGATĂ

Pămîntul Ghanei poartă în el străluciri aurii și apele rîurilor rostogolesc și mută de colo-colo nisipuri aurifere. De extras, aurul se extrăgea încă din antichitate. Sînt dovezi că acest metal a constituit cea mai veche marfă de export a Ghanei; fenicienii erau vestiți pentru comerțul pe care-l făceau cu acest aur. În straturile nisipoase din unele regiuni, la o adîncime de cel mult 2 metri, se găsesc zăcămintele diamantifere. Bogate sînt și zăcămintele de mangan (540.000 tone în 1955) și bauxită (100.000 tone anual), ale cărei rezerve se cifrează în prezent la 200 milioane tone. De-a lungul coastei occidentale se fac astăzi prospectări pentru identificarea zăcămintelor petrolifere. În alte regiuni există zăcămintele de fier, mică, cromit etc. Acestea sînt bogății cunoscute. Se presupune că în acest pămînt sînt multe alte comori.

Accra — capitala Republicii Ghana.

Așa arată locuințele țăranilor ghanezi. Iată „pe viu“ unul din roadele dominației coloniale.

Anglia a folosit în Ghana aceeași tactică pentru acapararea întregii bogății a țării, ca și în India. Începutul s-a făcut prin intermediul unor companii comerciale cu drept de monopol, care se bazau pe propriile lor forțe armate, fortificații și flotă. În Ghana primii s-au înstăpinit „Aventurierii din Londra“, companie care a primit în 1631 monopolul comerțului pe zeci de ani. În 1662 s-a înființat „Compania aventurierilor regali ai Angliei“; și tot astfel, din companie în companie, până în 1821, când întregul teritoriu a trecut în administrația directă a coroanei britanice. S-a ajuns la situația când, pentru monedele de aur din Coasta de Aur se... importa aur din Anglia.

Unul dintre actualii miniștri ai Ghanei, în vizită anul trecut în țara noastră, spunea: „Copiii noștri nu cunosc gustul ciocolatei“. Și Ghana este cea mai mare producătoare de cacao de pe glob! Exportul de cacao reprezintă 70% din valoarea totală a veniturilor țării. Însă, organizația comercială „Cocoa Marketing Board“, cu sediul la Londra, avea dreptul de monopol asupra comercializării întregii producții de cacao din Ghana. În schimb, avusese grijă ca să nu fie instalat în țară nici un utilaj de producere a prafului de cacao sau a ciocolatei. În 1953 — de exemplu — veniturile nete ale acestei societăți se ridicau la 78.299.158 lire sterline. Dar copiii Ghanei nu cunoșteau gustul ciocolatei!

FRUCTUL DE AUR

Cacao nu a fost dintotdeauna rod al pământului ghanez. Până prin 1878-1879 nu prea se știau în Ghana multe despre acest arbore. În acea epocă, fierarul Tettel Quaxbie, originar din Ghana, a plecat în căutare de lucru

în insula Fernando Po, din Oceanul Atlantic. La înapoierea în satul său natal — Mampong — a sădit, la întâmplare, semințele unui fruct pe care l-a adus din insulă. Fructul, de o formă ovoidală, de circa 14 până la 20 cm lungime, crește direct pe tulpină sau pe ramurile principale ale arborelui. Când se coace, fructul devine gălbui, iar recoltarea lui se face între lunile septembrie-ianuarie. Despăcat cu un cuțit lasă să se vadă semințele mari de cacao.

Pentru un fruct, fierarului i se oferea o liră sterlină. Mulți bani pentru un biet fierar negru, veșnic în căutare de lucru. A început să sădească mai mulți pomi în jurul casei, în peticul de pământ unde cultiva hrana necesară lui și familiei sale. Cei din satul lui i-au urmat pilda. Și așa, încet, încet s-a ajuns la situația destul de ciudată că în mai puțin de 30 de ani, un întreg teritoriu, pe care nu se văzuse nici un bob de cacao, s-a impus pe piața mondială cu acest produs. Dar aceasta a determinat reducerea treptată a celorlalte culturi în favoarea arborelui de cacao. Țara n-a mai fost în stare să asigure necesitățile de hrană ale populației.

Dominația colonială a ținut în stare de cumplită înapoiere populația Ghanei. În satul tipic vest-african, cu case rotunde de lut și împletituri de nuiele, majoritatea țăranilor practică încă o agricultură rudimentară. Animale de povară nu sînt. Oamenii ară, sapă etc., cu un cuțit mare și greu, cu care scormonesc pământul, după ce, cu aceeași unealtă, l-au destelenit.

„GHANA, ȚARA CARE NE APARTINE“

„Ghana, țara care ne aparține, este liberă pentru totdeauna“ — a spus Kwame Nkru-

mah, în noaptea când s-a declarat independența țării. Zorii libertății s-au ridicat asupra străvechiului pământ la 6 martie 1957. Steagul roșu-galben-verde cu o stea neagră a început din acel moment să fluture deasupra Ghanei, vestind ieșirea de sub dominația colonialismului.

După referendumul la care a participat întregul popor, în 1960, Ghana a fost proclamată republică.

În primul rînd s-a pus problema organizării întregii economii a țării, paralel cu măsurile urgente de ridicare a nivelului cultural și sanitar. Trebuia trecut hotarul dintre epocă și alta.

Trebuiau luate măsuri menite să ducă economia ghaneză la emancipare (cu toate că încă în multe sectoare economice capitalurile englezești și americane mai sînt preponderente). Pentru dezvoltarea ulterioară a industriei s-au proiectat și s-au și început lucrările unui uriaș baraj pe fluviul Volta care va produce energie electrică — necesară în primul rînd viitorului mare centru de producere a aluminiului și a obiectelor din aluminiu. În același timp vor fi irigate mari suprafețe de terenuri pentru agricultură. Noul port, Tema, a fost dotat cu instalații portuare dintre cele mai moderne. La 1 octombrie 1961 societatea ghaneză „Cocoa Marketing Company“ a preluat afacerile societății londoneze care acaparase în trecut producția de cacao.

Deosebită atenție se dă astăzi agriculturii care, o dată redresată, va trebui să asigure necesitățile de hrană ale populației. În Republica Ghana s-au deschis școli de diferite grade și, încă de pe acum, zeci de mii de oameni au ieșit din bezna analfabetismului.

Probleme mari ridică starea sanitară în care se găsește țara. Numeroase boli ca tuberculoza, frambuezia (boală tropicală), malaria, boli de nutriție, boala somnului, lepra etc. bîntuie încă în această țară care nu are la dispoziție un sistem sanitar încheșat. Dacă adăugăm la aceasta subalimentația și locuințele lipsite de igienă, avem tabloul „darurilor“ cu care colonialiștii i-au fericit pe ghanezi.

GLORIA STRĂVECHE VA FI ÎNTRECUTĂ

Ca să înlăture pentru totdeauna urmele colonialismului și pentru a scoate Ghana din rîndurile statelor slab dezvoltate, poporul acestei țări africane se poate bizui și pe ajutorul dat de țările lagărului socialist. Acordurile economice, comerciale și culturale semnate cu Uniunea Sovietică, cu țara noastră și cu alte țări socialiste contribuie nemijlocit la dezvoltarea economică a Republicii Ghana.

Cu ocazia vizitei făcute de K. Nkrumah în Uniunea Sovietică în anul 1961, la mitingul prieteniei sovieto-ghaneze de la Kremlin, președintele Ghanei a spus: „Dacă n-ar exista Uniunea Sovietică mișcarea anticolonialistă din Africa ar fi fost înăbușită cu cruzime“. Acest imens sprijin moral și politic este dublat de ajutoare materiale, de credite suplimentare pe termen lung, de sprijin în construcția unor obiective industriale, de crearea unor centre de învățămînt, de instituirea de burse pentru studenții ghanezi în universitățile sovietice etc.

Vizita în anul 1961 în țara noastră a dr. Kwame Nkrumah, președintele Republicii Ghana, a fost un prilej de dezvoltare a relațiilor de prietenie dintre R.P. Romîna și Republica Ghana, în interesul ambelor țări. Acordurile de colaborare economică, tehnico-științifică și culturală constituie cadrul larg în care se înscriu multilateralele legături dintre popoarele noastre.

În politica sa externă, Republica Ghana militează pentru lichidarea colonialismului, pentru deplina eliberare a Africii, pentru transformarea continentului african într-o zonă fără arme nucleare.

Astăzi, poporul ghanez privește cu încredere viitorul, năzuind să întrecă gloria și măreția din zilele vechii Ghane din a cărei civilizație — dezvoltată cu mult înainte ca în Africa să fi început negoțul cu sclavi și rivalitatea dintre imperialiști — nu s-au păstrat monumente.

Sanda DUMITRESCU

D-ALE TEATRULUI...

1	P	R	E	M	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2	R	E	P	E	R	T	O	R	I	U			
3				U	K								
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													
13													

ORIZONTAL: 1) Seara emoțiilor: succes sau cădere, aplauze ori tăcere? (pl.) — Pentru... reparat trăsături. 2) Totalitatea pieselor jucate într-o stagiune — Vitamină. 3) Lucrare (poate fi și dramatică) — Uliana Karpova — Unul din principalele genuri dramatice. 4) Voci — Fără vlagă. 5) Ha-ha-ha-uri și hi-hi-hi-uri — Prefix... absolut. 6) Între două... antracte! — Spectacol cu melodii multe și decoruri puține. 7) A creat nemuritoare piese satirice „Ploșnița” și „Baia” — Iancu Caragiale. 8) Personaj cu coarne pe scena teatrului „Tândărică” — Localitate în patria lui Shakespeare — Acum (pop.). 9) Afirmație — Stea — Punct de răscruce. 10) Ales pentru distribuție — Soare... în „Aida”. 11) O dată ridicată, pătrunzi în lumea plămășurilor scenice — Soția lui... 8 orizontal, eroină din basmele lui Creangă. 12) Pe scenă are doar trei pereți (inv.) — A abuza de sufler! — Zahăr pisat. 13) Unul care dă-napoi — Eroină a tragediilor grecești antice, fiica lui Agamemnon și a Clytemnestrei.

VERTICAL: 1) Ți-l plasează... plasatorul — Pereți de carton, cer de pinză, natură din vopsele. 2) Rostită în replică — Imn de slavă. 3) Eugenia Popovici — Aceștia (pop.) — Scuză pentru... bilbieli. 4) Rtu în patria lui Molière — A vorbi în taină doar... celor o mie de spectatori. 5) Orașul din povestea lui Arbușov — Localitate în Uzbekistan. 6) Și (lat.) — „Concert în... hazliu” — Recentă premieră de A. Stein pe scenele românești. 7) Tari ca piatra! — Ventilatoare manuale în recuzita de epocă. 8) Eros și-a pierdut... urma — Bis între oi (triverb) — Pecete! 9) Institutul medico-farmaceutic — Rtu în Iugoslavia — Caut un etaj! 10) Palpitante încrucișări de săbii (știrbe...), încheiate cu răniți mortal ce se ridică în final să mulțumească publicului — „Ultima...” de M. Sebastian. 11) Dăruia într-o anumită zi, lună și an! — A traduce astfel înalt autorul să nu-și mai recunoască piesa! 12) Apariție scenică... la un ceas o linguriță! — Literă grecească. 13) Pline de fast și strălucire scenică.

Cuvinte rare: CAIO, ABEN, BII, TKON.

Dezlegarea jocului „TINEREȚE”, apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) Oșanin — Medic. 2) Roman — Zee — M. 3) Acu — Ilin — Săi. 4) So — Amicis — Nn. 5) Cravata roșie. 6) U — Li — Elevi — S. 7) Tinăra — A — MC. 8) Cînt — A — Anteu. 9) Intuiți — Eir. 10) Ne — Reuși — Mit. 11) Eroi — Recruți. 12) Lia — Mari — Rec.

Din nou despre numele de persoane

Așa cum am mai arătat, în ciuda unor aparențe, numele proprii nu sînt împerecheri întâmplătoare de sunete; ele au exprimat cîndva o idee, au avut un înțeles concret. Marea majoritate a numelor sînt foarte vechi, datînd încă din antichitate sau din evul mediu. De aceea e firesc să reflecte mentalitatea oamenilor de atunci, cu credințele și superstițiile lor.

Una din aceste superstiții era că numele are puteri magice, pînă în influența destinului copilului. Părinții alegeau ca nume acele cuvinte care se refereau la calitățile fizice și morale de care doreau ca urmașii lor să aibă parte. De exemplu, Ștefan însemna în greacă veche coroană, ceea ce pare cam ciudat. Explicația e următoarea: învingătorii la diferite concursuri, oamenii de seamă, primeau ca răsplătă coroane de flori sau de metal cu care își împodobeau capul. Dînd unui copil numele Ștefan (stefanos) îi urai să fie cît mai des încununat, să ajungă glorios. Numele Anghel, cu femininul Angela, se leagă de cuvîntul grecesc anghelos, „înger”. Copiii cu aceste nume trebuiau să aibă în

viață puritatea morală și fericirea atribuite de religie îngerilor.

Trecînd acum la antichitatea latină, putem cita nume ca Valeriu care însemna „sănătos” sau August „puternic, bine crescut”. Vechii slavi, care și ei considerau că numele influențează destinul și caracterul copilului, au folosit nume ca Dobre „bun”, Radu „vesel, bucuros” sau Vladislav „cel slăvit ca stăpînitor”.

Pentru a asigura fericirea urmașilor, părinții alegeau adesea nume prin care invocau ajutorul, protecția divinității. În această categorie intră nume ca Teodor (grecesc) și Bogdan (slav) ambele cu sensul „cel dăruit de zei”, Dumitru (grecesc) „cel ce slujește lui Demeter” (zeița agriculturii la greci), Diana, adică „divină”. Mai vechi sînt numele de origine ebraică Gabriel „puterea lui Dumnezeu” și Emanuel „dumnezeu e cu noi”.

Superstițiile care stau la baza acestor nume de persoane au fost uitate, dar cuvintele au rămas; cercetarea lor filologică ne dovedește încă o dată cât de strîns e legată limba de istoria societății și de evoluția gîndirii.

Sorlin STATI

HORMONII

La baza tuturor fenomenelor vieții stau o serie de modificări chimice complexe, ce se desfășoară în permanență în toate celulele corpului nostru. Acest ansamblu de procese poartă numele de metabolism; el stă la baza creșterii și dezvoltării diferitelor manifestări energetice (de mișcare, respirație, vorbire etc.) ca și a tuturor celorlalte funcții ale organismului în general, inclusiv activitatea psihică.

Aceste procese biochimice fundamentale, care reprezintă principala caracteristică a vieții, sînt în permanență alimentate prin substanțele chimice pe care le introducem în corp sub formă de hrană. Metabolismul este deci motorul vieții, iar carburanții săi sînt substanțele alimentare.

Pentru ca aceste fenomene extrem de complicate să se desfășoare în mod corespunzător cu necesitățile foarte variate ale organismului, metabolismul corpului dispune de un sistem foarte perfecționat de autoreglare. O verigă importantă a acestui mecanism este reprezentată de hormoni. Hormonii sînt substanțe chimice produse în glandele cu secreție internă (endocrine) și reținute în sânge, care îi transportă apoi în întregul corp. Fiecare glandă endocrină (hipofiză, suprarenală, tiroidă, ovar etc.) secretă unul sau mai mulți hormoni. Aceste substanțe sînt deosebit de active, acționînd eficient în cantități extrem de mici (de ordinul miimilor de miligram). Din acest punct de vedere, hormoni se aseamănă cu vitaminele care însă neputînd fi produse în corpul nostru, trebuie obținute pe cale alimentară.

Diversii hormoni, în funcție de specificul acțiunii lor, influențează și dirijează în anumite direcții procesele metabolice celulare și, pe această cale, activitatea diferitelor țesuturi și organe din corp (creierul, inima, ficatul etc.). La rîndul lor glandele endocrine sînt dirijate în raport cu necesitățile generale și de moment ale organismului de către sistemul nervos.

După cum vedem, acest mecanism presupune un sistem de interrelații în multe privințe analog celor din dispozitivele electronice de autoreglaj.

Progresele chimiei biologice au făcut posibilă nu numai lămurirea structurii chimice a hormonilor, dar și obținerea lor în stare purificată; aceasta a permis pe de o parte precizarea modului lor de acțiune și, pe de altă parte, stabilirea modalităților și condițiilor de utilizare pentru diferite tratamente medicale.

După cum au dovedit-o cercetările efectuate în această direcție, hormonii au o importanță esențială pentru viață. Tulburările de secreție hormonală se însoțesc totdeauna de dereglări în activitatea organismului, ce se deosebesc în raport cu rolul fiecăruia dintre hormoni. Întrucît între modul de acțiune al diferiților hormoni există adesea strînsă interrelație, corectarea tulburărilor cu ajutorul tratamentului hormonal cere o cunoaștere exactă și amănunțită a fiecărui caz — indicațiile corecte neputînd fi stabilite decît de medicul specialist.

Dr. A. FABIAN

Piese rare în muzeele din București

ZEIȚA CU PANDANTIV

Printre multele piese din epoca neolitică descoperite de arheologii romîni la București și în împrejurimi se află o foarte originală statuie, făcută din pămînt ars, care o reprezintă pe „Zeița-Mamă”, tinîndu-și mîinile pe piept și avînd trupul împodobit cu ornamente incizate. Statuia datează de aproape 4000 ani, adică de prin anii 2000-1800 înaintea erei noastre.

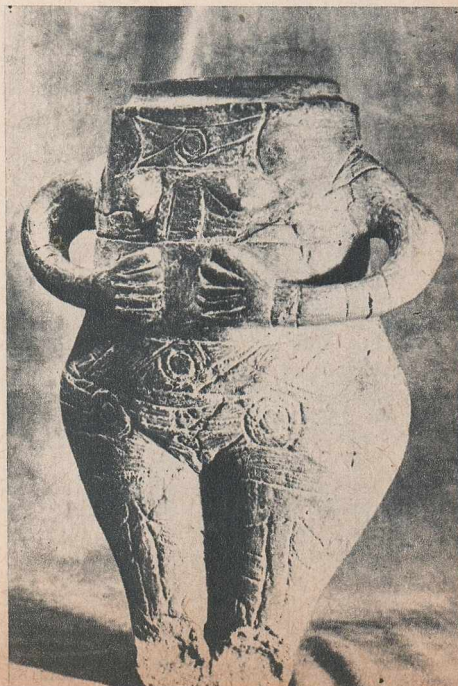
Din cea mai veche antichitate, Zeița-Mamă a fost adorată în Egipt sub numele de Isis; din această țară cultul său a trecut în Asia Mică (Marea Zeița a Frygiei), apoi în Grecia (Cybela) și mai tîrziu în Etruria (Rhea), în Galia, în Peninsula Iberică și, în sfîrșit, în întregul Imperiu Roman, unde era cunoscută sub numele de Demeter sau Ceres. Indiferent de numele ce-l avea, zeița era reprezentată purtînd flori și cornuri ale abundenței.

Zeița găsită la Vidra, lângă București, era în același timp statuie și vas, servind la ceremoniile cultului

respectiv; capul, care forma capacul acestei statui antropomorfe, nu a fost găsit, dar la locul de imbinare cu restul trupului se vede ghiabul în care se imbuca acest capac. În vas se puneau ofrande: fructe, cereale și flori aduse de credincioși pentru a câștiga bunăvoința zeiței care să le asigure roade din belșug.

Ceea ce mărește interesul pentru acest vas este faptul că, atîrnată cu un fir de aur la gîtul zeiței, s-a găsit o mică și fină bijuterie de aur. Această bijuterie este cea mai veche piesă din acest metal găsită în țara noastră și este cunoscută sub denumirea de „Pandantivul de aur”.

Statuia „Zeița-Mamă”, împodobită cu acest pandantiv (care nu se distinge în fotografie) este expusă într-o vitrină specială, aflată în mijlocul sălii a doua de la „Muzeul de istorie a orașului București”.

Colțul cosmeticienei

ACNEEA

Acneea, boală ce modifică atât de inestetic pielea obrazului, se prezintă sub formă de mici furunculi, numiți și „coșuri”. Cauza apariției acestora se datorește unei infecții a glandelor sebacee care procură pielii grăsimia necesară menținerii elasticității. Acestor glande le corespund la suprafața pielii orificiile foarte mici numite pori care uneori, din cauza grăsimii abundente sînt foarte dilatați. Grăsimia nefiînd întotdeauna suficient de fluidă, astupă porii, formînd, în urma oxidării din cauza aerului, prafului etc., așa-numitele puncte negre (comedoane). Prin astuparea porilor grăsimia secretată de glandele sebacee

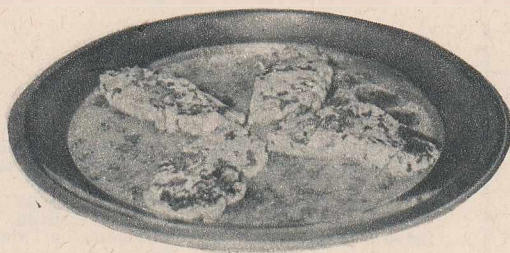
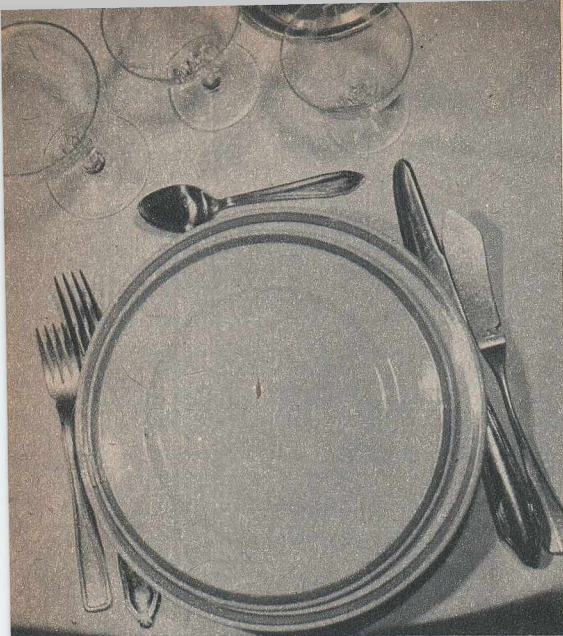
se depozitează sub piele, formînd coșurile.

Măsuri de combatere. Acneea se formează numai pe un ten gras, de aceea, în primul rînd trebuie să se ia măsuri pentru limitarea secreției glandelor sebacee, printr-o îngrijire specială a tenului. Acesta se spală zilnic, dimineața și seara, cu săpun pe bază de sulf, ichtiol sau borax și apă caldă. După extragerea punctelor negre și evacuarea depozitelor de grăsimi (operație ce trebuie făcută numai de către

cosmetician), locurile afectate vor fi bine dezinfectate cu loțiuni alcoolice conținînd sulf, camfor, rezorcină sau acid salicilic. Iată formula unei astfel de loțiuni: acid boric 3 gr, clorocid 3 gr, apă distilată 100 gr. În tratamentul acneei dau un rezultat excelent razele ultraviolete.

Tratamentul extern trebuie combinat cu unul intern; se recomandă un regim alimentar cu suprimarea grăsimilor, sosurilor și făinoaselor. Alimentele proaspete, fructele și legumele au influență binefăcătoare asupra tenului.

Georgeta MĂLIN

POFTĂ BUNĂ la mai multe restaurante!

Iau masa în oraș cel puțin o dată pe săptămână. Din două motive. Mai întâi pentru că sînt celibatar (dar nu prea convins). Și apoi pentru că în zilele de duminică nu funcționează cantina. Așa că reprezintă un autentic și calificat cunoscător al restaurantelor din jurul spațiului meu locativ. Pe o rază de minimum doi kilometri.

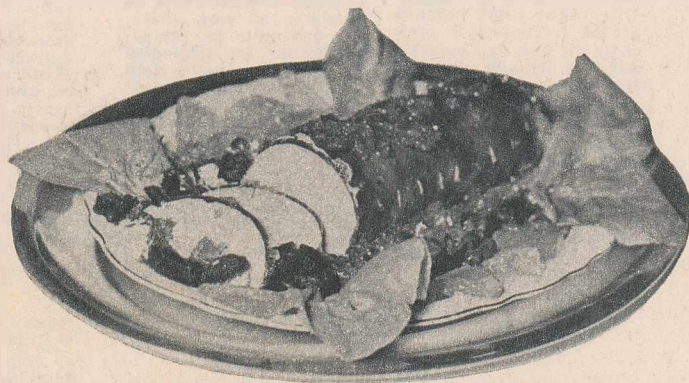
Astfel am putut constata, cu satisfacție, creșterea nivelului calitativ de servire în majoritatea restaurantelor. În același timp — dar cu mai puțină satisfacție — am constatat și o creștere a nivelului cantitativ: e vorba de raportul dintre propria mea persoană și acul de pe cadranul cîntarului...

★

La început am aplaudat pe săturate inițiativele de propagare a gastronomiei. Primul atac al forțelor restaurantelor a pornit cu „specialitatea zilei”. Efectivele culinare unite fabricau cotidian alt fel de mâncare — o specialitate capabilă să lase amintiri. Celelalte feluri de pe listă nu treceau însă... simpatia. În majoritatea cazurilor, erau servite prin metoda reîncălzirii. Fapt care descalifică o mâncare și un restaurant. Și n-am mai aplaudat.

După aceea a apărut pericolul nr. 1 (pentru cei ce trebuie să respecte anumite diete): vitrinele culinare!! Uneori se oprea lumea în stradă. După geam se etala o adevărată expoziție de „naturi moarte”! La propriu și la figurat. Compoziții expresive, convingătoare. Cotlete de purcel, de o frăgezime botticelliană, lângă goșari demni să fie premiați la orice expoziție agricolă. Mușchiuri și antricoate de vacă „cu floare”. Castraveci de Reșița și crape de Greaca care literalmente îți făceau cu ochiul. Un ochi scăpărat de proaspăt. Și-am aplaudat din nou.

Apoi altă măsură organizatorică de răsunset: introducerea la restaurante a „expozițiilor cu vânzare”. Prin contaminare, cu cele similare, de la textile și încălțăminte. La vară să ne așteptăm la o expoziție cu vânzare... a răcoritoarelor? Nu trebuie trasă concluzia că în rarele cazuri cînd „Izvorul rece” funcționa fără expoziție cu vânzare, n-aveai ce mânca. Dimpotrivă, uneori consumai fostele exponate. Mi s-a întîmplat și la „Miorița” să primesc recomandările cele mai cal-

Cei nouă meșteri bucătari (mici și mari) arată prea bine dispuși ca să nu crezi în alchimia magică a mixturilor și aromelor de tarhon și leuștean cu care-și descintă cratițele și oalele din bucina restaurantului „Bucureștii”.

de, recomandările cele mai fierbinți în favoarea unei fripturi de porc... reci pe motivul că: „Tovarășe, asta e friptură de la expoziție!” După ce-am gustat, m-am răzgîndit și n-am mai aplaudat.

În cele din urmă întărirea „meniurilor”. O vreme destul de monotone și anemice, acestea au fost serios întremate prin introducerea unor feluri apetisante (la lectură). Și, ceea ce e mai important, prin apariția a cîte două variante. Dar — lucru curios! — felurile incluse la meniu-fix, chiar și în cazurile cînd existau cele două variante, nu se aflau pe lista de bucate a zilei respective. Și viceversa!? Ce să mai aplaud?

★

Cu trecerea timpului mi-au crescut exigențele gastronomice. Duminica, încă de pe la douăsprezece, îmi fac planul. Îmi răscolesc memoria.

— Azi trebuie să aibă ciorbă de burtă la „Miorița”!

Și o pornesc pe jos. Face poftă de mîncare.

După douăzeci de minute ajung. În vitrină, tabloul cunoscut. Să-l... mîncîci, nu altceva. Înăuntru domnește un entuziasm general într-o atmosferă de crunte încălcări ale regulamentelor Sanepid. Plutește o negură deasă compusă din fum de țigară, vapori de ciorbă „à la grèque” și aburi supraîncălziți de țuică fiartă. Podeaua de ciment e mîzgoasă. Chiar de cînd intru alunec și trebuie să mă agăț în cădere de telefonul public. Noroc că receptorul e legat cu lanț și ține. În orice caz, telefonul e mai totdeauna defect...

Dar nu mai au ciorbă de burtă ca rîndul trecut.

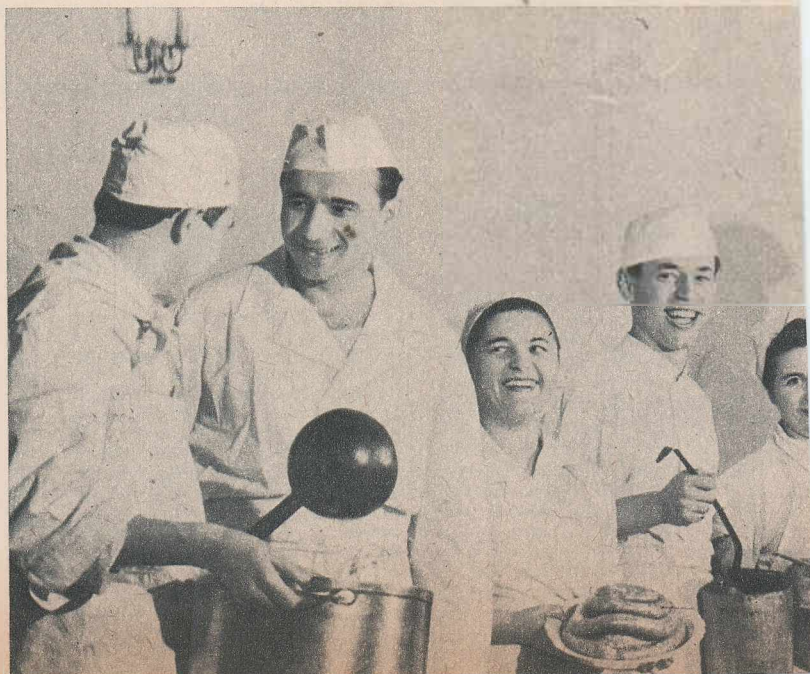
Un ospătar, suspect de binevoitor, mă informează că pe Calea Rahovei se găsește în permanență ciorbă de burtă. E însă cam departe. Și mie mi-e foame. Element pe care mizează și ospătarul cînd îmi pune la dispoziție, cu malitiozitate, informația...

Au însă borș de crap!...

Bineînțeles comand un borș de crap, cu cap... mai matur, mai bine dezvoltat.

Restaurantul e plin. Ca întotdeauna. Lume ca la Moși. Toți privesc cu caldă simpatie capetele de crap din farfuriile cu borș.

Lîngă mine, la masă, se află un vecin de apartament, un pensionar. Își operează cu artă capul (de crap, bineînțeles) și tot moșmondește pe sub masă. Identific o sticlă și o aromă de țuică bătrînă.

Ce n-o ții pe masă, nea ule?

Nu se poate. Snt la regim. Păi, cîn-te vede aici?

N-are aface. Acasă fac la fel. e un crap ca la mama acasă!... a felul doi mă poticnesc în . Nimic interesant (ăsta-i avantajul „specialității zilei“!) te castraveciorii ăștia cu pur-

Nu par contemporani. Iar itarul își ține degetul în sosul farfurie. Mie-mi plac mîncă-le fierbinți. Chiar mai fier-ți decît poate suporta degetul

tenunț. Deci, repede la bufe-„Bumbești“. Pe Calea Raho- totuși. Un bufet model, tru care se cere să fii un cona-ător model. Fripturi, mi-și, momițe, măduvioare. Cănu- le lut cu mujdei pe fiecare ma- Murături, varză acră tocată cu brubru deasupra. Serviciu extra- id, extraamabil... servește și onsabilul. Și deodată, mi se e o foame... încît mi se pare a departe.

Așa că-mi zic: „Ce-ar fi s-o înd pînă la restaurantul „Bucu- ti“? Azi trebuie să aibă sar- le! Și e mai la îndemînă... Ţug după troleibuzele 84,85,89. lomerate. Dar călătorului îi le bine cu drumul.

La „București“ ești primit ca usă. Chiar mai bine. Ți se acor- și atenție. Te vizitează și direc- ul de sală. Te îmbie. Ți re- nandă cîteva specialități. Și ți să fii convins că nu insistă pra mîncărurilor de ieri, pen- că aici bucatele nu rămîn de o zi pe alta.

Îmi oferă lista. O citesc îngîn- rat. Feluri din... import? „Șa- i bonne femme“, „șalău menier“ eși se zice „meunier“, „roti de zel“, (e clar că nu poate fi rba de „roți“), „tournedo“, ușchi chateaubriand“...

E drept că vin mulți străini i. De ce nu li se dă și lor o tă pe franțuzește? Din cea de am, jumătate pe romînește, ju- titate pe franțuzește, consuma- ii nu-și pot comanda decît cel ult... jumătăți de porție.

Dar iată și specialitatea zilei: rmăluțe de purcel. Aici serviciul este atent. Bine- itor. Prietenesc. Ba chiar fa- liar.

— Să gratinăm sarmăluțele? Să punem puțin la cuptor să se menească?...

Deși mi s-a făcut din nou foame, tept.

Merită mai ales ca să admiri pre-

zentarea artistică a unor sarmă- luțe servite la restaurantul „Bucu- rești“. Un morman de varză. Peste el se tolănește o felie de costiță afumată, prăjită și rume- nită. Alături o jumătate de roșie. Iar dedesubt, se țin ascunse trei sarmale dolofane. Bine îndopate. Și mai ales mari. De ce nu s-or fi servind așa și-n alte părți? În definitiv sarmalele se fac tot din varză și din carne!

Merită s-aștept!!!

★

De multe ori mi se întîmplă să aștept și-n alte părți. Dar nu merită. De pildă la „Izvorul rece“ sau la „Zori de zi“. Căci atunci aștept să vină ospătarul. Aștept pînă mi se face lehamite. Aștept pînă mă servește. Aștept pînă mi se face nota.

În clipele acestea cînd inspi- rația ți dă ghes și tîrcoale, cînd amintiri din folclorul apocrif ți vin pe buze, mi-am notat cî- teva idei pe care le transcriu aici, ca un fel de „meniu-fix“ și pe care-l recomand celor interesați și vizitați. Astfel:

a) Toate felurile de pe lista de bucate, căreia deseori i se spune și „menu“ (sau chiar „meniu“), să fie declarate „specialități ale zi- lei“ și tratate ca atare, deoarece am tot oboșit să alerg de la un restaurant la altul, ca să-mi com- pletez masa cu un al doilea fel preparat la nivelul de „speciali- tate“ a zilei;

b) ceea ce e în vitrină să fie și înăuntru. Țin să spun că la „Miorița“ am văzut expuse în vitrină niște coaste de purcel de o rară frumusețe, în timp ce în local mi s-a servit friptură de pulpă. Ce-i drept tot de porc, dar cam în etate. Putea fi utilizată în scopuri mai bune și mai no- bile, de exemplu la pîrjoale;

c) să se introducă în toate res- taurantele, la toate ospătăriile, un serviciu la nivelul bunului simț, al inteligenței artistice și al bunăvoinței manifestate ca de pildă la restaurantul „București“, sau la bufetul „Bumbești“;

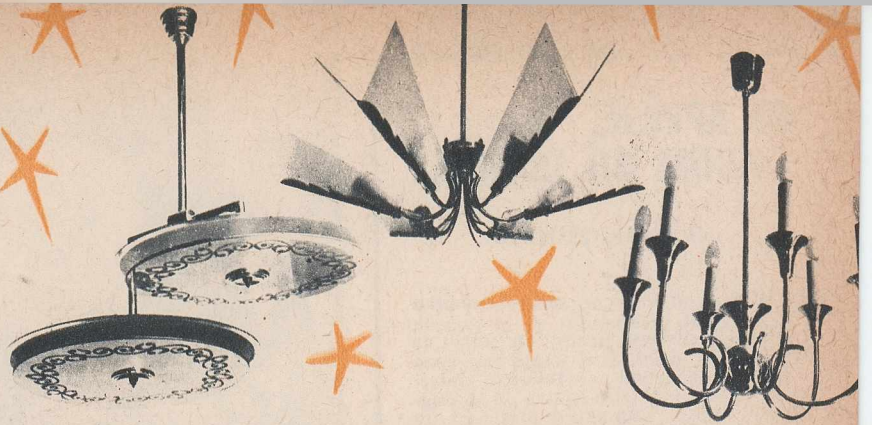
d) să nu se mai facă expoziții cu vînzare, decît... permanente;

e) să se... traducă listele de bucate în romînă;

Și aș mai propune un punct, să se creeze un spațiu mai ferit pentru cei care țin regim. Ca să nu rîvnească la bunătățile consu- mate de ceilalți. Și ca să poată comanda, liniștiți, tot ce le dorește inima... fără să fie vâ- zuți.

Vlad MUȘATESCU

Fotografle de S. STEINER

eu mă culc.

... dar căminul
dv. va continua
să strălucească.

COOPERATIVA METALO-CASNICA
prezintă noile modele originale de
LUSTRE, LAMPADARE, APLICE

În magazinele U.C.E.C.O.M. din Calea Victoriei nr. 24 și strada
Smîrdan nr. 24, unde se primesc și comenzi speciale.

Aveți ceva de nichelat sau
de cromat?
Adresați-vă cu încredere
unităților noastre din: str.
Artei nr. 11 și Calea Ra-
hovei nr. 403-405

Cooperativa TEHNO-METALICA

Unitatea din str. Vînători nr. 3
este special amenajată pentru re-
pararea seringilor

10 APRILIE, ACUM 40 DE ANI...

de Florica ŞELMARU

A doua zi după ce Andrei Gromiko a prezentat Comitetului de la Geneva proiectul sovietic pentru un tratat de dezarmare generală și totală împreună cu memorandumul care însoțește proiectul, importantul ziar italian „Il Messaggero” scria: „Gromiko a prezentat un cadru a ceea ce poate să fie o lume fără nici un fel de arme, fără pericolul de război total sau limitat”. Recunoscând valoarea propunerilor sovietice „Il Messaggero” nu făcea decât să se incline în fața evidenței. Nu era singurul de altminteri. Numeroase organe de presă, din afara lumii socialiste și din afara cercurilor de sfînga, au apreciat de asemeni caracterul realist, practic și eficient al propunerilor sovietice.

La fel, în ceea ce privește propunerile altor țări socialiste. Acelea, de pildă, referitoare la crearea unor zone fără arme nucleare, fără rachete, fără baze militare străine. Propunerile făcute în acest sens de către guvernul R.P. Polone pentru Europa Centrală, de către guvernul român pentru regiunea Balcanilor și a Adriaticii, au suscitât vîl aprobări în opinia publică nu numai a țărilor direct interesate, dar și a multor altora. Ceea ce făcea pe corespondentul agenției americane United Press International să constate că „propunerile lui Rapacki și acelea ale lui Mănescu, primite cu răceală de către S.U.A., au atras manifestări de aprobare din partea grupului celor opt țări neangajate de la masa conferinței”.

În ciuda propagandei foarte active a cercurilor interesate ca războiul rece să continue și să se agraveze, a pătruns și se consolidează în opinia publică internațională convingerea că tratativele Est-Vest sînt posibile și necesare în toate problemele nerezolvate dintre state; că realizarea unui acord pentru dezarmarea generală și totală se impune cu urgență; că Uniunea Sovietică și celelalte state socialiste fac tot ce este posibil pentru a netezi calea către un asemenea acord. În schimb, toți observătorii consemnează — unul mai deschis, alții în formulări savant și prudent întortocheate — că pozițiile statelor occidentale reflectă presiunile contradictorii la care sînt supuse guvernele respective.

În țărilor socialiste, atitudinea față de problema dezarmării nu cunoaște oscilații. Pentru că nimic nu alterează deplinul acord dintre popor și conducători asupra sarcinii primordiale de apărare a păcii. Acum 40 de ani, Rusia Sovietică, pe atunci singura țară socialistă a lumii, participa la conferința de la Genova. Și, așa cum sublinia recent revista „Timpuri Noi”, publicînd o serie de documente privitoare la conferința geneveză, ziua de 10 aprilie 1922 poate fi socotită ca o dată memorabilă în istoria relațiilor internaționale. Atunci a fost rostită prima cuvîntare a unui diplomat sovietic într-un for internațional — și această cuvîntare proclama principiul coexistenței pașnice elaborat de Lenin. „Situîndu-se pe platforma principiilor comunismului, arăta atunci Cicerin, șeful delegației R.S.F.S.R., delegația rusă recunoaște că în actuala epocă istorică, care face posibilă existența paralelă a vechii orînduirii sociale și a noii orînduirii ce se naște, colaborarea economică dintre statele reprezentînd aceste două sisteme de proprietate este imperios necesară...” Încă de atunci diplomația sovietică a militat pentru dezarmare, pentru interzicerea „formelor celor mai barbare” ale războiului, adică a celor îndreptate împotriva populațiilor pașnice.

Simpla alăturare a documentelor sovietice de acum 40 de ani cu acelea în care se exprimă poziția actuală a Uniunii Sovietice și a celorlalte țări socialiste ilustrează în mod elocvent stăruitoarea, neîntrerupta luptă a statelor socialiste pentru realizarea unei lumi fără arme, fără războaie și cît mai curînd eliberată de amenințarea exterminării masive a populațiilor. Adică pentru o cauză care este a omenirii întregi.

Aspect de la primul Congres național al Asociațiilor tinerilor insurgenți din Cuba. La Congres a fost aprobat proiectul de statut potrivit căruia organizația revoluționară de tineret din Cuba va purta denumirea „Uniunea Tinerilor Comuniști”. Luînd cuvîntul la mitingul festiv de închidere a Congresului, Fidel Castro a subliniat că „a fi tînăr comunist înseamnă a fi un exemplu în toate privințele — exemplu în muncă, în învățămînt, în comportare, în relațiile cu tovarășii, a fi hotărît să-ți sacrifici viața pentru patrie și revoluție...”

Londra. Una din nenumăratele manifestații care au loc în aceste zile în capitala Angliei ca și în alte orașe ale țării, împotriva experiențelor cu arma nucleară. În fața sediului partidului laburist pîchete de demonstrații au manifestat sub lozincă: „Moartea să nu figureze în programul partidului laburist”, condamnînd situaarea conducătorilor laburisti pe aceeași poziție cu conservatorii, care aprobă reluarea experiențelor nucleare de către S.U.A. și Anglia.

PASIUNE ȘI SPORTIVITATE

de Constantin CHIRIȚĂ

O minge e trimisă lung înainte. Un atacant pornește în urmărire ei. Trei apărători, printre care și portarul, gonesc s-o întîmpine. Pe linia careului de 16 metri balonul atinge pămîntul. Este clipa în care apărătorii și atacantul au ajuns, venind din direcții opuse, cam la un metru de minge. Intră în joc fracțiunile de secundă. Cel care lovește primul mingea sau, mai bine zis, cel care o atinge, e atacantul. Dar, în loc să urmeze o linie dreaptă, mingea descrie o curbă curioasă, ocolind picioarele din fața ei și îndreptîndu-se spre poarta goală. Rostogolirea e atît de înecată, încît 22 de jucători și 15.000 de spectatori o urmăresc imobili. Un apărător încearcă să facă un pas, dar se oprește. De ce? Oprirea pare a fi efectul aceluia rostogoliri lente, înspăimîntător de lente care paralizază... Încet, încet, balonul își continuă drumul, atinge bara, mai înaintează cîțiva centimetri și se oprește oboșit, parcă dezumflat, la două degete dincolo de linia porții. Gol. Cu toate consecințele lui. Dezolare într-o parte, entuziasm, îmbrățișări, felicitări în cealaltă parte...

După mai multe minute, faza se repetă întocmai. De astă dată la cealaltă poartă. Parcă s-ar repeta o scenă de film, în care secretarul de platou, dintr-o eroare, a schimbat tricourile jucătorilor. Mingea se rostogolește încet, încet, halucinant de încet... Și din nou se oprește dincolo de linia porții. Dar de

astă dată în afara barei. În aut. Aut — cu toate consecințele lui: dezolare, conștințare într-o parte, entuziasm, bucurie în cealaltă parte.

Așa s-a marcat golul victoriei în partida Metalul Tirgoviște — Dinamo Pitești. Așa s-a ratat egalarea pe care ar fi meritat-o, cu prisosință, ultima echipă. Mai fuseseră două goluri înainte, amîndouă dinamice, spectaculoase. Primul în urma unei combinații (parcă s-ar fi tras niște linii precise ca în geometrie) Chiriță-Mureșan-Chiriță; al doilea, în urma unei acțiuni personale în care Constantinescu, dansînd grațios și inteligent printre apărătorii Metalului, a expediat cu un ultim efort mingea în plasă. Rezultatul final: 2-1 pentru echipa din Tirgoviște. Astfel a luat sfîrșit unul din cele mai „tari” jocuri ale etapei trecute, care a umplut pînă la refuz stadionul, acoperișurile, balcoanele, ferestrele locuințelor din apropierea arenei tirgovîstene. Spectatorii din vechia capitală a Țării Românești sînt teribili de dornici să-și vadă echipa lor jucînd mai departe în „A”. La fel ca și spectatorii din Pitești. De aceea au venit pe stadion cu mîile și dintr-un oraș și din altul. De aceea jucătorii și-au aruncat toate energiile în luptă. Și cu toate acestea jocul n-a degenerat în acel „infern” fotbalistic pe care-l așteptau unii. De ce?... Nu știm de pe acum dacă Metalul va rămîne sau nu în prima

categorie de fotbal a țării. Spectatorii însă, dacă se vor comporta la fel ca duminică, vor rămîne, în mod sigur, în prima categorie a orașelor noastre sportive. Pentru că înainte de joc și în timpul pauzei, stația de radioamplificare de pe stadion, în cadrul unui program frumos, inteligent și judicios alcătuit, s-a adresat de cîteva ori spectatorilor, cerîndu-le atitudine sportivă, cerîndu-le respect pentru joc, pentru jucătorii ambelor tabere, pentru conducătorul jocului. Pentru că spectatorii, urmînd îndemnul care li s-a adresat, timp de 90 de minute nu și-au transformat pasiunea în patimă, preferînd îndemnul, buiducălii și aplauzele, fluterături. Pentru că s-au dovedit obiectivi și în timpul jocului și după joc, pentru că, neprotestînd la deciziile arbitrilor (autoritar, competent, în sfîrșit la înălțimea sarcinii sale) i-au influențat și pe jucători să nu protesteze. Pentru că au demonstrat lecțiile de sportivitate într-un meci pe care nu l-a cîștigat echipa lor (cum bine au comentat la terminarea jocului), ci l-a pierdut echipa din Pitești. Ne-a plăcut această apreciere lucidă, pentru că jocul în aparențele lui putea să înșele. Există însă — se pare — o prejudecată și o teamă în ce privește rezultatul unui meci în deplasare și echipa din Pitești — deși mai sigură, mai echilibrată, mai bine pusă la punct — a transformat prejudecata și teama într-un adversar în plus, cu toate că orașul-gazdă (bravo!) a demonstrat o frumoasă ținută sportivă. Organizînd un astfel de climat, mi s-a părut că orașul Tirgoviște adresează tuturor orașelor țării o chemare la întrecere cu deviza: sportivitate, corectitudine.

Nu încercăm altceva decît să dăm glas acestei impresii.

Cititorii ne scriu, noi răspundem

Primele sindicate în țara noastră

Știu că primele sindicate, organizații cuprinzătoare, azate pe principiul luptei de clasă și internaționalismului proletar, au luat ființă în țara noastră la începutul anului 1905. Aș dori să știu ce forme și ce caracter aveau organizațiile profesionale pînă a această dată.

Melania STANCIU
Ilaotipistă, București

Răspunde N.G. MUNTEANU,
cercetător științific

Pînă în 1905 muncitorimea din România acumulasă anumită experiență. În a doua jumătate a veacului al XIX-lea au activat diferite case și asociații de ajutor reciproc, apoi în ultimele decenii ale aceluiași secolu au luat ființă asociații profesionale de luptă și apărare a intereselor muncitorești. Pentru a bara calea spre organizare a muncitorilor în sindicate, în primul an al veacului al XX-lea burghezia a creat așa-numitele corporații. Legea Misir, prin care au fost create în 1902 corporațiile, prevedea obligativitatea ca în acestea să intre atît patronii, cît și muncitorii și să colaboreze. Burghezia a încercat prin corporații să împac pe proletarii cu exploatații lor, să-i înșele astfel pe muncitori, împiedicîndu-i să se unească în organizații proprii de clasă. În focul luptei împotriva sistemului corporațiilor au apărut și s-au dezvoltat sindicatele din România.

Condițiile istorice în care au apărut la noi sindicatele, anume intrarea capitalismului în faza sa imperialistă, în care exploatarea capitalistă se intensifică, iar con-

tradițiile dintre proletariat și burghezie se ascut, au constituit factori favorabili atît rapidei dezvoltări a mișcării de organizare a muncitorilor în sindicate, cît și întăririi caracterului revoluționar al activității acestora. Izbucnirea revoluției din 1905 în Rusia a dat un puternic impuls luptei proletarietului de la noi. Este semnificativ faptul că primele sindicate au luat ființă în timpul cînd mișcarea muncitorească din România își manifestă simpatia și solidaritatea cu revoluția din Rusia.

Primele sindicate din România au luat ființă în capitala țării. Aici au fost create, în februarie 1905, primele două sindicate: al muncitorilor tipografi (23 februarie) și cel al muncitorilor strungari în fier (27 februarie). A urmat apoi o activitate intensă și susținută de organizare a sindicatelor în întreaga țară. De la 17 sindicate cîte se creaseră în anul 1905, s-a ajuns la 90 sindicate în 1906. În august 1906 a avut loc prima Conferință pe țară a sindicatelor și cercurilor „România Muncitoare”, care a centralizat mișcarea sindicală, a ales Comisia Generală a Sindicatelor din România și a elaborat Statutul General al Sindicatelor. În 1907, cînd România a fost cuprinsă de vîlvătaia marilor răcoale țărănești, organizațiile muncitorești locale și militanții revoluționari din mișcarea socialistă au sprijinit lupta dreaptă a țărănimii. Sindicatele, așa cum ne arată tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, au jucat „un rol important în reconstituirea în 1910 a Partidului social-democrat din România”.

Cititorii către cititori

Victoria Blumental, studentă, Baku, R.S.S. Azerbaidjană, str. Kirov, 9 (U.R.S.S.), dorește să facă schimb de cărți postale ilustrate și fotografii de artiști; Alia Aciusovaia, Baku 27, R.S.S. Azerbaidjană, căminul nr. 2, camera 32, (U.R.S.S.) și Valentina Zaharova, Baku 27, R.S.S. Azerbaidjană (U.R.S.S.), căminul nr. 1, camera 2, doresc să corespundă pe teme de sport, muzică, cinema și să facă schimb de vederi. Witold Sobierojski, student, Varșovia 32 (R.P. Polonia), Pl. Henkła 6-12, dorește să corespundă pe teme de muzică, foto, turism, sport. Corespundează în limbile rusă, engleză, italiană. Doresc să corespundă pe diverse teme (literatură, muzică, prietenie) și să facă schimb de ilustrate, următorii: Magdalena Dornik — funcționară, oculul silvic, Hunedoara; Ovidiu Oporanu și Ilie Chiru, școala T.R.C., Pitești, str. 1 Mai nr. 23; Olga Balda, Sighișoara, str. Podel nr. 8; Carolina Cioc, com. Receaș, str. Principalea Unite nr. 135, raionul Timișoara; Melinton Munteanu, Cugir, raionul Orăștie, str. 23 August nr. 18; Octav Vlad, muncitor, Brăila, str. Negru Vodă nr. 37 A; Georgea Moldoveanu, elevă, Buzău, str. Unirii nr. 53; Ion Ordeanu, elev, com. Viziru, reg. Galați.

Pe scurt

VASILE PROCA, profesor de desen, com. Căbești (Adjud). Puteți să ne trimiteți spre publicare desene satirice. Important este ca în afară de buna calitate, desenele să aibă tematică interesantă, actuală și, bineînțeles, umor.

FLORICA GEORGETA ALEXANDROAIE, elevă, Huși. Artistă Silvia Popovici joacă la Teatrul Național „Ion Luca Caragiale”. Puteți să-i scrieți pe adresa teatrului: București, str. 30 Decembrie nr. 3.

ILIE JENESCU, Bacău. Ne scrieți că revista „Flacăra” la care sînteți abonat vi se predă de către factorul poștal, luni și nu duminică dimineața, cînd se pune în vânzare la chioșcuri. Este bine să sesizați de îndată centrul de distribuție a presei din Bacău (Oficiul central P.T.T.R.), întrucît exemplarele destinate abonaților sosesc la Bacău o dată cu cele pentru vânzarea cu bucată. În ce ne privește am sesizat și noi organele distribuției.

AUREL GHERMAN, Satu-Mare. Un curs de ziaristică ființează în prezent la Universitatea din București. Cursanții sînt acei studenți de la facultățile de filologie și filozofie (începînd din anul III) care doresc să se specializeze în această direcție. O condiție esențială este ca studentul care urmează cursul respectiv să dovedească vocație pentru profesia de ziarist. Pentru a afla condițiile de admitere la facultatea de filologie sau de filozofie, adresați-vă Universității din București, bd. 8 Martie nr. 84.

IOAN BREDICEAN — Sîntana. Margaretel Pslaru

Îi puteți scrie pe adresa Studioului de Televiziune, București, str. Molière nr. 4. Adresa lui Gică Petrescu: Teatrul Satiric Muzical „C. Tănase”, București, Calea Victoriei nr. 33.

OLGA T. POPA, Sulina. Modele de pardesie și rochii de primăvară nu apărut la rubrica „modă” în numărul 9, din 3 martie al revistei noastre.

PENTRU CITITORII CARE NE SCRIBU: rugăm ca în scrisorile adresate redacției să fie trecute, pe lîngă adresa exactă a expeditorului, profesia și locul de muncă.

O sugestie

Sînt student și în orele libere colecționez cărți postale ilustrate. În trei ani, colecția mea a ajuns la 4.900 de vederi. Ca mine sînt și alți colecționari — mii. În legătură cu această activitate instructivă, îmi permit să fac prin „Flacăra” cîteva propuneri care ar interesa poale și pe alți colecționari. Ar fi bine să fie editate mici albume cuprinzînd 10-12 ilustrate pe cîte o temă centrală. De pildă: „De-a lungul Dunării”, „Pe litoral”, „În Munții Apuseni”, un oraș etc. De asemenea, s-ar putea edita mici colecții de fotografii ale unor piese arheologice sau istorice dintre cele mai valoroase din diferite muzee sau colecții de reproducere în format de carte poștală ale pictorilor noștri clasici și contemporani. Ar fi interesant să apară și o serie de reproducere după fotografiile premiate la saloanele internaționale de fotografii ale R.P.R.

Sugestiile de mai sus sînt adresate în mod special editurii „Meridiane” care editează cărțile postale ilustrate.

Ștefan ANDRONACHE,
student, Galați,
Căminul studențesc nr. 1

Ce este fotografia de gen?

Sînt fotograf amator și cîtînd unele materiale legate de tehnica fotografică, am dat de noțiunea „fotografia de gen”. Aș dori să-mi explicați despre ce este vorba.

Ion CAUC
București, str. Cealikovski nr. 15

Răspunde ing. SILVIU COMĂNESCU, membru al Asociației artiștilor fotografi din R.P.R.

Fotografia de gen, ramură a fotografiei artistice, este denumirea a ceea ce corespunde pe plan fotografic picturii de gen, în care sînt redată scene tipice din viața de toate zilele contemporană cu pictorul.

Ea s-a născut nu în studioul fotografic, ci în miezul vieții.

Fotografia de gen reflectă manifestări complexe ale realității, oglîndite artistic prin intermediul artei fotografice. În ziua de azi fotografia de gen tinde să devină, din ce în ce mai mult, fotografie de reportaj de calitate, fie că este un instantaneu „surprins pe viu”, sau o fotografie bine regizată. Pentru a fi realizată, fotografii trebuie să cunoască bine în primul rînd însăși esența faptului pe care caută să-l surprindă. Fîndcă fotografia de gen este reflectarea unei întîmplări caracteristice, a

unei atitudini, a unei mișcări, a unei acțiuni etc.

Subiectul fotografiei de gen se găsește pretulident. Trebuie numai ca fotografii să-l descopere, să-l studieze și, în momentul cel mai propice, să declanșeze.

Fotografia de gen poate prezenta o deosebită valoare artistică și documentară, datorită în primul rînd autenticității sale și capacității fotografului de a descoperi și vedea ceea ce este tipic în desfășurarea vieții de toate zilele.

Televizor portabil

Cititorii noștri Florea Ștefan din Mediaș ne cere să scriem despre realizările noi în construcția aparatelor cu tranzistori. Îi comunicăm că vom publica un articol mai amplu despre această problemă. Pînă atunci îi răspundem cu o informație privitoare la televizor portabil de care a auzit vorbindu-se:

Un grup de ingineri din Moscova au construit un televizor portabil „Moskva” cu puțin mai mare decît o cutie de pantofi.

De asemenea la Institutul de cercetări pentru tehnica transmisiilor din Praga, a fost construit recent un televizor portabil, cu douăprezece canale, prevăzut cu tranzistori. Aparatul cîntărește numai 7 kg.

Pustiul Sahara „stă pe loc”...

Este adevărat că pustiul Sahara crește anual cu aproximativ 3.000 km p?

M. IONCIOIU
student la Institutul pedagogic, Craiova

Răspunde prof. univ. IANCU MIHAI de la Facultatea de geologie-geografie a Universității din București.

Rezultatele observațiilor efectuate de diferiți cercetători arată că limitele pustiului Sahara pot să varieze, să se întindă în unele părți și în unii ani datorită secetei. În alte părți însă, unde este umezeală mai multă, ele se retrag. În orice caz, asemenea fluctuații nu se înregistrează pe mil de kilometri pătrați.

Deci... Sahara stă pe loc!

Agregat pentru culesul merelor

„Zilnic citesc în ziare știri despre construirea unor noi mașini și agregate ce ușurează munca oamenilor. Există oare și pentru culesul fructelor asemenea mașini sau agregate?” — ne întreabă tov. Veronica Leșanu, elevă în clasa XI-a a școlii medii „Gh. Lazăr” din Sibiu.

În R.D. Germană s-a construit un agregat pentru culesul merelor. Agregatul se compune din patru platforme așezate în trepte, la înălțimi diferite, de pe care lucrează culegătorii. Lăzile pline sînt coborîte la nivelul solului cu ajutorul unui dispozitiv cu macara. Într-o altă variantă, culegătorii așază fructele pe o bandă transportoare de unde sînt puse în lăzi.

Prin introducerea acestor agregate mișcările culegătorului sînt mult ușurate. Agregatul poate fi folosit pentru pomi cu o înălțime pînă la cinci metri.

De la totocorespondenții

1 Apa arată seara Casa de cultură a studenților din Cluj. (Mircea ALBU)

2 Iarna în parcul Trivale din Pitești. (Petre JINGA, maestru strungar la uzinele Colibaș)

FLACĂRA
Revistă social-politică și literar-artistică

Anul XI — Nr. 15 (359)
14 aprilie 1982

REDACȚIA:
BUCUREȘTI
PIAȚA SCINTEII

Căsuța poștală: 3507
of. 33, Tel. 17.60.10.
int. 1744

ABONAMENTE:

la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL
ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei
6 luni: 52 lei
un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Ion VULPESCU. Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Școlii.

PREȚUL REVISTEI 2 LEI

Intrebări inutile...

de Nell COBAR

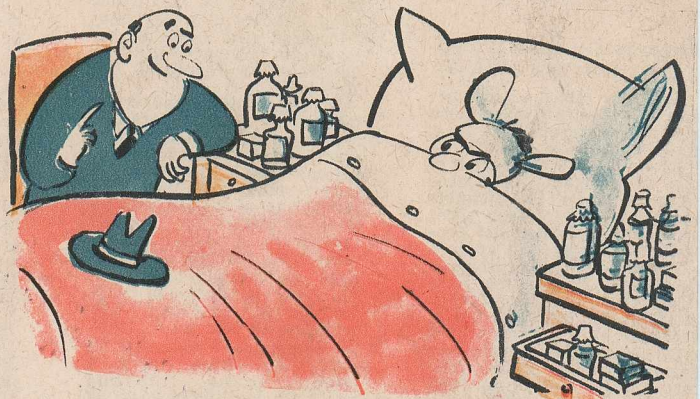
— Deranjăm?

— Un clorăpel de copil? Ce să înțeleg?

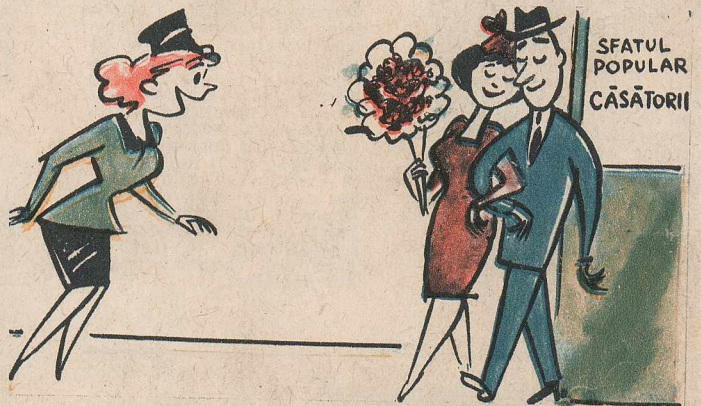
— Ai spus ceva iubite!

— Și cum te mai lauzi cu sănătatea?

— Ce-al făcut toată după-amiaza?

— Te-ai căsătorit, Mara? Si cine e fericitul?

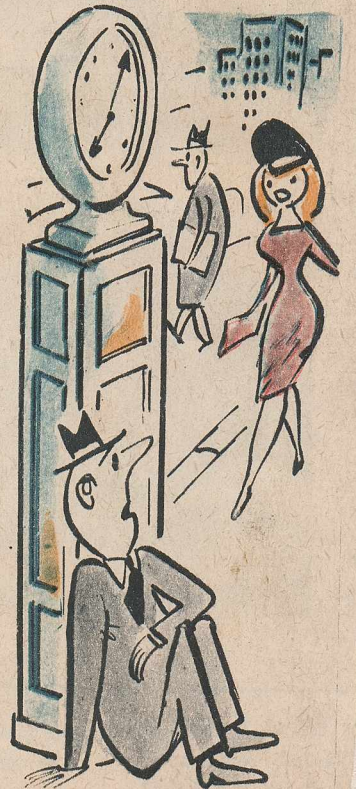
— Ați scăpat trenul?

— Ce vă aduce la mine?

— Vă stringe?

— Am întârziat mult?